

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

(ΕΚΔΑΤΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ)

ΤΟΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΜΗΝΑ Δ. ΜΥΡΤΙΔΟΥ
1961

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΔΕΛΤΙΟΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ 1960

1. Κ. Ι. Ἀγανιάδης, ὄδροβιολόγος, *Θαλασσινὴ Ἐγκυκλοπαιδεία* [Ἀκτογραφία - Ἀλιεία - Ἀλυκαί - Θαλάσσια σπόρ - Θαλασσοπορία - Ἴστιοπλοία - Ἰχθυοτροφία - Ἰχθυολογία - Λιμενικὰ ἔργα - Λιμνολογία - Ναυτιλία - Ναυτικὴ Γεωγραφία - Ὄστρεοτροφία - Σπογγουλίσια - Ὠκεανογραφία κλπ.], Ἀθήναι 1960, Τόμ. Α', ἀλιεία - ἀνάγουσα, σ. 443 - 479 (συνέχεια), Τόμ. Β', ἀναγωγὸς - καικίας, σ. 5 - 464, Τόμ. Γ', Καικίαι - Ὠιδίθης, σ. 5 - 469 [συμπλήρωμα, σ. 471 - 478].

Εἰς τὴν σχετικὴν ὕλην περιλαμβάνονται πολλοὶ ὄροι ναυτικοὶ, ἀλιευτικοὶ κλπ. καὶ ὑπὸ τὸν δημῶδη καὶ ὑπὸ τὸν ἐπιστημονικὸν τύπον τῆς λέξεως, ἐνδιαφέροντες γλωσσικῶς. Ἡ ἔκδοσις καλύπτει ἐν κενὸν εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἐν Ἑλλάδι.

2. Ν. Π. Ἀνδριώτης, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Παράλληλοι σημασιολογικαὶ ἀξελίξεις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας (ἔκδ. Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 184.

Ὁ καθηγητὴς Ν. Ἀνδριώτης, μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1959 ἔκδοσιν τῆς μελέτης του « Σημασιολογία », Θεσσαλονίκη, σσ. 49 εἰς τὴν ὁποίαν ἐξετάζονται γενικώτερα προβλήματα σχετικὰ μὲ τὸ θέμα, δημοσιεύει τὴν ἀνωτέρω πραγματείαν.

Εἰς τὴν μελέτην αὐτήν, μετὰ μίαν εἰσαγωγὴν (σ. 5 - 10), εἰς ἣν κάμνει διαφόρους παρατηρήσεις καὶ δίδει σχετικὴν βιβλιογραφίαν, ἐξετάζει ἐπὶ τῇ βάσει πλουσίου ὕλικου ἐκ τῆς ὅλης ἑλληνικῆς γλώσσης, τὰ κάτωθι θέματα :

Αἷτια σημασιολογικῶν μεταβολῶν (σ. 10 - 24 : Ἡ μεταβολὴ τοῦ πολιτισμοῦ, σ. 10 - 11, Τὰ ψυχολογικὰ αἷτια, σ. 11 - 24), Παράλληλοι σημασιολογικαὶ ἀξελίξεις Α'. Ἀρχαίων ἑλληνικῶν λέξεων ἀντιστοίχως πρὸς νεωτέρας, σ. 25 - 97 (Ρήματα, σ. 25 - 66, Οὐσιαστικά, σ. 66 - 80, Ἐπίθετα, σ. 80 - 87, Ἐπιρρήματα, σ. 87 - 91, Ἄλλαι λέξεις, σ. 92 - 97), Β'. Νεωτέρων ἑλληνικῶν λέξεων ἀντιστοίχως πρὸς διαλεκτικὰς ἢ ξένας, σ. 98 - 166 (Ρήματα, σ. 98 - 137, Οὐσιαστικά, σ. 137 - 188, Ἐπίθετα, σ. 148 - 161, Ἐπιρρήματα, σ. 161 - 165, Ἄλλαι λέξεις, σ. 165 - 166), Διδάγματα ἐκ τῆς συγκριτικῆς σημασιολογίας, σ. 167 - 172 καὶ Πίναξ Λέξεων, σ. 173 - 182.

3. Ν. Π. Ἀνδριώτης, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Τὸ ὁμόσπονδο κράτος τῶν Σκοπίων καὶ ἡ γλῶσσα του, Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 71.

Τὸ βιβλίον ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἀγγλιστὶ τῷ 1957 ὑπὸ τὸν τίτλον The Confederate State of Skopije and its language Athens 1957. Ὁ α. εἰς τὴν

έργασίαν αὐτὴν ἐξετάζει ἐντελῶς ἀντικειμενικῶς τὸ θέμα του ἀποσκοποῦν εἰς τὴν πλήρη γνώσιν τῆς πραγματικότητος ἐκ μέρους τῶν ξένων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ θέμα τοῦτο ἔχει καὶ ἐθνικὴν ἀπουδαιότητα ἰδιόζουσαν, διότι τὸ ἀπὸ τοῦ 1944 Ἰδρυθὲν Κράτος τῶν Σκοπίων — « Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας » — διακηρύττει ὅτι οἱ κάτοικοί του εἶναι Μακεδόνες ὁμαιμοὶ καὶ συνεχιστὰι τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων καὶ ἐπομένως ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτοὺς ὁλόκληρος ἡ Μακεδονία, δηλ. καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία, ἡ « Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου ».

Κεφάλαια τὰ ὅποια ἐπιστημονικῶς ἐξετάζονται ἐν τῇ μελέτῃ εἶναι: Ποιοὶ ἦταν οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες, Ποία εἶναι ἡ προσέλευσις τῶν Σλάβων τοῦ Κράτους τῶν Σκοπίων, Τί εἶναι « Μακεδονικὴ » γλῶσσα, Συμπεράσματα γὰρ τὴν σχέσιν τοῦ Σλαβικοῦ ἰδιώματος τῶν Σκοπίων μὲ τὴν Σερβικὴν καὶ τὴν Βουλγαρικὴν, Πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ ὀνομασθῇ τὸ ἰδίωμα τοῦ Κράτους τῶν Σκοπίων, Ἡ ἐπίδρασις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας ἐπὶ τὸ Σλαβικὸν ἰδίωμα τοῦ Κράτους τῶν Σκοπίων, Ἡ σημερινὴ φιλολογικὴ καλλιέργεια τοῦ ἰδιώματος, Ποία ἐπιχειρήματα προβάλλουν διεκδικῶντας τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν, Πῶς δημιουργήθηκαν οἱ διεκδικήσεις τοὺς εἰς βάρος τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐξετάζονται ἐπὶ τῇ βίσει ἀδιασείστων στοιχείων γλωσσικῶν, ἱστορικῶν καὶ πολιτικῶν. Τὸ βιβλίον τοῦτο ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος τοῦ θεματός του καὶ τῆς ἐπιστημονικότητός του ἀξίζει καὶ πρέπει νὰ γίνῃ ἀνάγνωσμα προσεκτικὸν παντός Ἑλλήνου.

Κρίσις Δ. Β. Βαγιακάκου, Ἀθῆναι 54 (1960), σ. 358-365.

4. Ν. Π. Ἀνδριώτη, Τὸ γλωσσικὸν ἔργον τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Ἀθῆναι 1960, σ. 17-24.

Ὁ σ. διὰ βραχέων δίδει ἐν διάγραμμῳ τοῦ γλωσσικοῦ ἔργου τοῦ καθηγητοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, ὅστις ἤρχισε τὴν ἐπιστημονικὴν σταδιοδρομίαν του ὡς συντάκτης τοῦ ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὴν προσφορὰν τοῦ Τριανταφυλλίδη εἰς τὸ ἱστορικὸν Λεξικόν, ἰδιαίτερος δὲ ἐξαιρεῖ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν δημοτικισμόν δηλ. εἰς τὴν μελέτην καὶ ρύθμισιν τῆς κοινῆς γλώσσας ὥστε νὰ ἀνταποκριθῇ αὕτη ὡς ὄργανον παιδείας τοῦ ἔθνους. Τὸ πρόβλημα τῆς γλώσσας τὸ εἶδεν ὁ Τριανταφυλλίδης πάντοτε ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῶν ἀναγκῶν τῆς νεοελληνικῆς παιδείας καὶ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀναγεννήσεως. Ἐν συνεχείᾳ ἐξετάζεται ἡ προσφορὰ τοῦ Τρ. εἰς τὴν γραμματικὴν τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς, ἡ θέσις τὴν ὁποίαν ἔλαβεν εἰς τὴν θεωρητικὴν ἀμυναν τοῦ δημοτικισμοῦ, τί προσέφερον εἰς τὴν φωνητικὴν καὶ τὴν μορφολογίαν τῆς δημοτικῆς, εἰς τὴν ὀρθογραφίαν τῆς νέας Ἑλληνικῆς καὶ γενικώτερον εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς γραμματικῆς τῆς δημοτικῆς γλώσσας.

Ἐξετάζονται ἐπίσης ἄλλοι τομεῖς ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ Τριανταφυλλίδη, ὡς εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, αἱ ξῆναι λέξεις τῆς Ἑλληνικῆς, τὰ οἰκογενειακὰ ἐπώνυμα, ἡ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικής, αἱ συνθηματικαὶ γλῶσσαι, θέματα γενικῶς γλωσσικὰ καὶ ἄλλα ἀνέκδοτα γλωσσολογικὰ μελετήματα, τὰ ὅποια θὰ ἐκδώσῃ τὸ Ἰνστιτούτον Νεοελληνικῶν Σπου-

δῶν, τὸ ὁποῖον ἰδρύθη ἀπὸ τὸ κληροδότημα τοῦ Τριανταφυλλίδη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Δι' ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω τομέων ὁ Ν. Ἀνδριώτης παραθέτει καὶ σχετικὸν κατάλογον τῶν ἔργων τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη.

5. Ν. Π. Ἀνδριώτη, Παρατακτικὰ ρηματικὰ σύνθετα στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μακρή Τριανταφυλλίδη, Ἀθήνα 1960, σ. 43 - 61.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὰ παρατακτικὰ ρηματικὰ σύνθετα, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορικὴ ἀρχὴ δὲν φαίνεται Ἰνδοευρωπαϊκὴ, ἢ δὲ πρῶτῃ αὐτῶν ἐμφάνισις εἶναι εἰς τὸν Ὅμηρον μὴ μοναδικὸν παράδειγμα: *σιρρεπδίνθηεν δὲ οἱ ὄσοι*, II 792. Ταῦτα δὲν μαρτυροῦνται σαφῶς εἰς τὴν μεταομηρικὴν καὶ κλασσικὴν ἐποχὴν, ἡ γραπτὴ παρουσία τῶν ἀνευρίσκεται εἰς τὴν μεταγενεστέρην γραμματικὴν (ἀξομειῶν, Πτολεμ., Σύντ. Μαθημ. 6, 7 καὶ συναξομειοῦμαι, Στράβ., Χρηστομ. 17, 88), γίνεται συχνοτέρα εἰς τὴν μεσαιωνικὴν ἐποχὴν (δημῶδη μεσαιωνικὰ κείμενα: ἀνεβῶ > κατεβαίνω, Διήγ. Τετρ. 1047), συνεχίζεται εἰς τὴν μεταβυζαντινὴν ἐποχὴν (Ἐρωτοκρ. Α 436) καὶ εἶναι λίαν συνήθη εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν. Ὁ σ. παραθέτει (σ. 46 - 54) πλῆθος παραδειγμάτων ἐκ τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἰδιοματιῶν (άλωνο - θερίζω κλπ.).

Ὡς δεῦτερον μέρος τῆς μελέτης ἐξετάζονται τὰ γραμματικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν τὰ παρατακτικὰ ρηματικὰ σύνθετα, ὡς π.χ. ἡ μορφή τοῦ πρῶτου συνθετικοῦ. Ὁ σ. ἀναγράφει τὰς κατηγορίας ρημάτων τῆς νέας Ἑλληνικῆς, τὰ ὁποῖα συγκρίπτονται ὅταν γίνουν πρῶτον συνθετικόν, ὡς τὰ εἰς: -ίζω, -ιάζω, -άζω, -άνω, -αίρω, -άνω, -ένω καὶ τινὰ ἄλλα. Ἐρευνᾷ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ἡ συγκοπὴ αὐτῆ καὶ παρατηρεῖ ὅτι τὸ πρῶτον συνθετικὸν παρουσιάζεται συνήθως μὲ τὴν μορφήν τοῦ ἐνεστωτικοῦ θέματος καὶ σπανιότερον τοῦ θέματος τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἀορίστου. Ὡς πρὸς τὴν γραμματικὴν μορφήν τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ σημειώνει ὅτι τοῦτο κατὰ κανόνα μένει ἀναλλοίωτον, πλὴν σπανίων ἐξαιρέσεων, ὡς πρὸς δὲ τὴν σειρὰν τῶν συνθετικῶν μελῶν λέγει ὅτι κατὰ κανόνα προτάσσεται εἰς τὴν σύνθεσιν τὸ ρημα, τὸ ὁποῖον ἐκφράζει τὴν χρονικῶς προηγουμένην ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν (ἀνεβῶ > κατεβαίνω, ἀνοίγω > κλείνω κλπ.).

Τέλος παρατηρεῖ ὅτι σύνθετα ἀπὸ τρία ρήματα εἶναι σπανιότατα (Κυκρ.: *βυζο - τουλουπ - ἀναγιάνω*, Σκυρ.: *σπερσο - τρυγο - θερίζω*) ἀπὸ δὲ τέσσερα μόνον τὸ *παινο - ριγο - διγω - νυστάζω* εἰς καθαρογλώσσημα.

6. Ν. Andriotis, History of the Name « Macedonia », *Balkan Studies* A biannual publication of the Institute for Balkan Studies (Ἴδρυμα μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου), Θεσσαλονίκη I (1960), σ. 143 - 148.

Ὁ σ. ἐξετάζων τὸ ἔτυμον τῆς λ. *Μακεδονία* παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο παράγεται ἐκ τοῦ ἔθνικοῦ *Μακεδῶν*, τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *μακεδνός* (μικρός) ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ὀνόματος *μάκος* (= μήκος) μὲ τὴν προσθήκην τοῦ δ καὶ τῆς καταλ. -νός: *μακε - δ - νός*. Ἀπαντᾷ ἤδη τοῦτο εἰς τὸν Ὅμηρον (Ὀδ. η 106): *αἰά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγιόχοιο*. Οἱ Μακεδόνες ἀνήκον εἰς δωρικὴν φυλὴν. Οἱ Ἕλληνες τοῦ ἵου αἰῶνος ἐθεώρουν τοὺς Μακεδόνες τμήμα δωρικῆς φυλῆς, ἢ ὁποῖα κατέχει πέραξ τῆς Πίνδου. Ἡ Μακεδονία ἐκαλεῖτο καὶ *Μακετία* (ἐκ τοῦ *μακέτης* συνών. τοῦ *μακεδνός*).

Ἐν συνεχείᾳ ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι ἀπὸ πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς ἀπόψεως ἡ Μακεδονία ἦτο διηρημένη εἰς *Κάτω ἢ Παρὰ τὴν θάλασσαν Μακεδονίαν* καὶ εἰς *Ἄνω Μακεδονίαν ἢ τὰ Ἐπάνω Ἔθνη*.

Κατὰ τὸν 2 αἰ. ἡ Ἐπαρχία τῆς Μακεδονίας ἐφθανε μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἡ ὁποία ἐνεκα τούτου ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἐκαλεῖτο *Μακεδονικὴ θάλασσα*.

Κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν ἐχομεν τὸ θέμα τῆς *Μακεδονίας*, ὅπερ ἐπεξετάθη καὶ μέχρι τῆς Θράκης, πράγμα τὸ ὁποῖον προεκάλεσε σύγχυσιν μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν.

Λαϊκὸς τύπος εἶναι τὸ ὄνομα *Μακιδονία*. Ὁ σ. δίδει ἐπίσης τὰ κατὰ καιροὺς ὄρια τῆς χώρας τῆς Μακεδονίας καὶ παρατηρεῖ ὅτι οἱ Σλάβοι δὲν ἐγνώριζον τὸ ὄνομα τοῦτο, τὸ ὁποῖον δι' αὐτούς, ὅπως τὸ χρησιμοποιοῦσιν σήμερον, εἶναι γέννημα τῆς Πανολαβικῆς προπαγάνδας. Διὰ τὸ θέμα τοῦτο περισσότερα ἔχει γράψει ὁ σ. εἰς τὴν μελέτην του *Τὸ Ὀμόσπονδον κράτος τῶν Σκοπίων καὶ ἡ γλῶσσα του*. (Βλ. ἀνωτέρω).

7. ANNALI, Sezione Linguistica a cura di Walter Belardi, Istituto Universitario Orientale v. II, I, 1960, p. 164.

Τὸ περιοδικὸν *Annali*, συνεχίζον τὴν ἐκδοσὶν του, δημοσιεύει εἰς τὸ πρῶτον τεύχος τοῦ δευτέρου τόμου *Μελέτας ποικίλου γλωσσικοῦ ἐνδιαφέροντος* (σ. 1 - 120), *Βιβλιοκρισίας* (σ. 121 - 144) καὶ *Διεθνή γλωσσολογικὴν βιβλιογραφίαν* (σ. 145 - 164). Αἱ μελέται εἶναι αἱ ἑξῆς:

O. Szemerényi, Indo-European «*tālis», «*Kwālis», and the Greek «-k-» Stems ἤλιξ, γυνή-γυναίκα. (σ. 1-30). W. Wüst, «Thakura-», zur Problematik der indoirischen Zerebralisation und des Lehn Sprachen-Einflusses (σ. 31-38). V. Pisani, Note critico-linguistiche al Mahābhārata (σ. 39-50). W. Belardi, Iranico «*spara-», armeno «sark» (σ. 51-70). L. Deroy, De l'étrusque «maestra» au latin «magister» et au Germanique «*makōn», (σ. 71-102). W. R. Schmalstieg, Some Comments on Old Ch. Slav. «děti» and «bъzati» (σ. 103-106). R. T. Giuffrida, Die nur in den Glossen erscheinenden Adjektive in Notkers Psalter (σ. 107-112). G. Meo Zilio, Los sonidos avulsivos en el Rio de la Plata (σ. 113-120).

Βιβλιοκρισίας δημοσιεύουν οἱ M. Mayrhofer καὶ W. Belardi.

Εἰς τὸ δεύτερον τεύχος τοῦ τόμου (II, 2), σ. 155-278 δημοσιεύονται μελέται τῶν: E. P. Hamp, La suffissazione dei «nomi del centone» (σ. 155-157). F. B. J. Kuiper, Three Notes on Old Persian (σ. 159-170). W. Belardi, Sul nome dell'Egitto nel Persiano Antico (σ. 171-184). E. P. Hamp, Mythical Prothetic vowels in Albanian (σ. 185-190). W. R. Schmalstieg, -l- as a marker of the determinative aspect in Pre-historic Slavic (σ. 191-199). M. Krepinsky, Les adverbes de lieu tirés des thèmes de *hio* et de *ille* dans les langues Romanes (σ. 201-220). G. Meo Zilio, Sonidos extralingüísticos en el Habla Rioplatense (σ. 221-233). G. Oman, I prestiti Semantici nell'Arabo moderno (σ. 235-255).

Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ διεθνῆς γλωσσολογικὴ βιβλιογραφία (τευχ. I, σ. 145 - 154, τευχ. II, σ. 257 - 272) διότι, πλὴν τῶν αὐτοτελῶν μελετῶν, δημοσιεύονται καὶ τὰ γλωσσολογικὰ περιοδικὰ μὲ πίνακα τῶν ἐν αὐτοῖς διαφόρων μελετῶν. Ἡ ἔκδοσις τῶν Ἀθηναίων προάγει σημαντικῶς τὴν γλωσσολογικὴν ἐπιστήμην.

8. Ἀφιέρωμα στὴ μνήμην τοῦ Μαγδολῆ Τριανταφυλλίδη, Μὲ τὴν ἐπιμέλεια τιμητικῆς Ἐπιτροπῆς. Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 566.

Ὁ τόμος αὐτός περιλαμβάνει 86 πραγματείας. Ἐκ τούτων αἱ περισσότεροι εἶναι γλωσσικοῦ ἀνδιαφέροντος. Περιέχει ἐπίσης μίαν πλήρη ἀναγραφὴν τῶν δημοσιευμάτων τοῦ ἐκλιπόντος καθηγητοῦ.

Πλὴν τῶν γλωσσικῶν πραγματειῶν τὰς ὁποίας σημειώνομεν κατωτέρω εἰς τὴν οἰκίαν κατὰ συγγραφεὰ θέσιν, συνειργάσθησαν εἰς τὸν παρόντα τόμον καὶ οἱ: Σοφία Ἀντωνιάδου, Νέα στοιχεῖα ἀπὸ τὰ κατὰστιχα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος τῆς Βενετίας (19 αἰ.), σ. 68 - 67. Børje Knös, Les oracles de Léon de Sage d'après un livre d'oracles byzantins illustrés récemment découvert, σ. 155 - 188. E. Κριαρᾶς, Ὁ Τομπάσεο, τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια καὶ τὰ νέα μας γράμματα, σ. 205 - 224. Λίνος Πολίτης, Ὁ «Ἐρωτόκριτος» καὶ ἡ «Θυσία» τοῦ Βιτζέντζου Κορνάρου, σ. 357 - 371. G. C. Soulis, Notes on the history of the city of Serres under the Serbs (1945 - 1971), σ. 373 - 379. Φωτεινὴ Τζωρτζάκη, Τὸ Νεοελληνικὸ μάθημα στὴ Μέση Παιδεία, σ. 405 - 428.

9. Δ. Β. Βαγιακάκου, Μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλληνικά. Ἀφιέρωμα στὴ μνήμην τοῦ Μαγδολῆ Τριανταφυλλίδη, Ἀθήνα 1960, σ. 69 - 77.

Ὁ σ. ἐξετάζει διλεκτικὰς λέξεις καὶ φράσεις αἱ ὁποῖαι μορφολογικῶς ἔχουν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς τὴν μεσαιωνικὴν ἑλληνικὴν γραμματείαν, ὡς αἱ: λαμπρὸς - λαμπρὸν, χαιράμενος - χαιράμενη, ξαφρομίζομαι - ξαφρομίζομαι - ξάφρομα, ἀπὸ τῆς συκκῆς τὸ γάλα, σήμερον γεννηθήκαμε σήμερον θὰ χαθοῦμε.

10. Δ. Β. Βαγιακάκου, Ταίναρον καὶ τὰ τούτου ὀνόματα, *Εἰς μνήμην Κ. Ἀμάντου*, Ἀθήναι 1960, σ. 337 - 352.

Ὁ σ. εἰς τὴν παρούσαν μελέτην ἐξετάζει τὰ ὀνόματα ὑπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὸν τὸ ἀκρωτήριον Ταίναρον ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἡ πρώτη μαρτυρία τοῦ Ταϊνάρου εὐρίσκεται εἰς Ὀμηρικὸν Ὕμνον εἰς Ἀπόλλωνα. Ἡ λ. ἀπαντιᾷ ἄνευ ἄρθρου, Ταίναρον, εἶναι γνωστὴ ὁμοῦ καὶ ὡς Ταίναρος ὁ, Ταίναρος ἡ, Ταίναρον τὸ (καὶ ὡς ὄνομα Ταίναρος ὁ), Ματαπᾶς, Ματαπᾶς, Βραχίων τῆς Μάνης (Brazzo di Maina), Κάβος τῆς Μάνης, Κρεῖθηρι, Αἶθος, Φανάρι. Ἐξετάζονται ἐπίσης τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως Ταίναρον, τὰ παράγωγα αὐτοῦ καθὼς καὶ τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως Ματαπᾶς, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται προελληνικόν.

11. Δ. Β. Βαγιακάκου, Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τοῦ τοπωνυμικοῦ καὶ ὀνοματολογίου τῆς νήσου Ἰθάκης, Ἀθήνα 64 (1960), σ. 189 - 194.

Ὁ σ. ἐπὶ τῇ βίψει πλουσίας βιβλιογραφίας ἐκθέτει εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς μελέτης του γενικὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ τοπωνυμικοῦ τῆς νήσου καὶ ἐν

συνεχώς εξετάζει πολλά επί μέρους τοπωνύμια, μερικά τῶν ὁποίων εἶναι ἀρχαιοπινῆ.

Εἰς τὸ δευτέρον μέρος σημειώνει παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων καὶ ἐπωνύμων ὡς καὶ περὶ τοῦ τρόπου ἐκφορᾶς τῶν ἐπωνύμων μετὰ παρωνυμίων.

12. Δ. Β. Βαγιακόκου, Γλωσσικὴ Βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1957 - 1959 (Νο 1 - 669), Ἔθνη 64 (1960), σ. 283 - 332.

Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς παρούσης βιβλιογραφίας συμπληροῦται ἡ γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῆς τελευταίας εἰκοσαετίας 1939 - 1959 τῶν ὑπὸ Ἑλλήνων περὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης γεγραμμένων ὡς καὶ ὑπὸ σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ξένων μελετητῶν. Αἱ δύο προηγούμεναι βιβλιογραφικαὶ ἐργασίαι τοῦ συγγραφέως εἶναι: *Συμβολὴ εἰς τὴν γλωσσικὴν βιβλιογραφίαν τῶν ἐτῶν 1939 - 1947*, *Λεξικογραφικὰ Δελτία τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*, τόμ. 4 (1942 - 1948) [1948], σ. 165 - 176 καὶ *Γλωσσικὴ Βιβλιογραφία 1939 - 1956* (τῶν ἐτῶν 1948 - 1956 καὶ συμπληρωματικὴ τῶν ἐτῶν 1939 - 1947), Νο 1778, Ἔθνη 61 (1957), σ. 104 - 222.

13. Ἰω. Κ. Βογιατζίδου, πρῶτην καθηγητοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, *Γλῶσσα καὶ Λογοτεχνία τῆς νήσου Ἄνδρου* (ἐπὶ τῇ βίβσει ἐπιτοκίου μελέτης), τόμ. Δ', Μέρος Β', Ἐκδοσις Ἀνδρῶν τοῦ Ὁμίλου 1960, σσ. 190. Ἀνδρῶν Χρονικὰ θ.

Ὁ σ. συνεχίζει τὴν ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω τίτλον ἐργασίαν τοῦ περὶ τῆς Ἄνδρου μεταξὺ τῶν διαφόρων κεφαλαίων τοῦ παρόντος τόμου ἐξετάζει καὶ τὰ ἑξῆς: *Γλῶσσα καὶ λογοτεχνία τῶν Ἀνδρῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους*, σ. 84 - 88. *Γλῶσσα καὶ λογοτεχνία τῶν Ἀνδρῶν ἐπὶ Βυζαντινῶν*, σ. 105 - 121. *Ἡ γλῶσσα τῶν Ἀνδρῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Φραγκοκρατίας καὶ Τουρκοκρατίας*, σ. 152 - 153.

14. Ἰω. Κ. Βογιατζίδου, Ἰωνικὰ γλωσσικὰ ἀπολιθώματα εἰς τὰς Κυκλάδας, *Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 79 - 88.

Ὁ σ. συζητεῖ εἰς τὴν παρούσαν μελέτην ζητήματα ἐπιγραφικὰ, γλωσσικὰ καὶ ἱστορικὰ δύο ἐκ τῶν βορείων Κυκλάδων νήσων, τῆς Κέας (Τζιάς) καὶ τῆς Ἄνδρου, αἱ ὁποῖαι εἰς προϊστορικοὺς χρόνους εἶχον δεχθῆ Ἰωνας ἀποίκους.

Συγκεκριμένως ἐξετάζει τὴν προϊστορικὴν τοπικὴν πιῶσιν εἰς -ηῦ, τὴν προϊστορικὴν περιεκτικὴν καὶ πατρωνυμικὴν κατάληξιν -εύς, τὰ προϊστορικὰ τοπωνύμια τῆς Καρθαίας (τῆς Κέας); ἐν Ἀλαθῆς, ἐν Ῥωπηῆς, ἐν Φηγηῆς, ἐν Κλυιδῆς καὶ τὰ ἱστορικὸν τῆς Ἄνδρου τοπωνύμιον τοῦ Ἀλάδου, τέλος δὲ ἀσχολεῖται μὲ τὸ γένος τῶν Κλυιδῶν.

Τὰ γλωσσικὰ Ἰωνικὰ ἀπολιθώματα τῆς Κέας εἶναι ἐπιγραφικὰ, ἀνήκουν δηλ. εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ 4 π.Χ. αἰ. (IG, 12, 5, ἀριθμ. 544), τῆς δὲ Ἄνδρου εἰς τὴν προφορικὴν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων διασωθεῖσαν παράδοσιν τῆς νήσου.

15. Bulletin analytique de bibliographie Hellenique, tom. XIX, Année bibliographique 1958. Athènes 1960, σσ. XII - 567.

Εἰς τὸν τόμον αὐτὸν περιέχεται ἡ βιβλιογραφία τοῦ 1958. Ἡ γλωσσικὴ βιβλιογραφία περιλαμβάνεται μεταξύ τῶν σ. 258 - 263 (N° 1235 - 1265).

16. P. Chantraine, *Étude* ἀσθενῆς, *Ἀμφίλωμα* στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 89 - 93.

*Ο σ. θέλων νὰ ρύθμῃ νέον φῶς ἐπὶ τῆς λ. ἀσθενῆς ἐξετάζει τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης εἰς διαφόρα χωρία ἀρχαίων συγγραφέων καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἀσθενῆς δηλοῖ τὸ ὑπεύθυνον διὰ τινὰ πράξιν ὑποκείμενον. Ἡ πράξις αὕτη εἰς τὰ ἀρχαία παραδείγματα εἶναι ὁ φόνος ὑποδηλούμενος κατ' ἐπισημασθὲν ἄλλοι καὶ μὲ ὑπογράμμισιν τῆς εὐθύνης τοῦ δράστου. Αἱ χρήσεις τὰς ὁποίας ἀναφέρει ὁ σ. ἀπὸ τὴν τετραλογία τοῦ ψευδο - Ἀντιφώντος καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπιβεβαιωθῶσι καὶ ἀπὸ ἄλλα κείμενα δεικνύουσιν ὅτι ἀσθενῆς εἶναι ὁ ὑπεύθυνος δράσεως φόνου εἴτε ἰδιοχείρως ἐφόνευσεν αὐτός εἴτε ὄχι. Ἡ σημασία αὕτη τῆς λ. ἐπιτρέπει τὴν κατανόησιν τῶν μεταγενεστέρων χρήσεων τοῦ ὅρου ἀπὸ τοῦ Ἑδριπέδου μέχρι σήμερον.

17. Γ. Α. Γαλιτῆ, Ἀρχηγός - Ἀρχηγέτης ἐν τῇ ἑλληνικῇ γραμματεῖα καὶ θρησκεία, *Ἀθηνα* 64 (1968), 17 - 148.

*Ο σ. εἰς τὸ Πρῶτον μέρος (σ. 17 - 74) τῆς παρούσης πραγματείας ἐξετάζει πρῶτον τὴν ἱστορίαν τῶν λέξεων ἀρχηγός καὶ ἀρχηγέτης ὡς καὶ τῶν συγγενῶν αὐταῖς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γραπτῶν μνημείων καὶ κυρίως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κλασσικῶν συγγραμμάτων, τῶν ἐπιγραφῶν, τῶν παπύρων, τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τῶν κατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μεταγενεστέρων συγγραμμάτων. Δεύτερον ἐξετάζει τὰς ἐννοίας ἀρχηγός - ἀρχηγέτης ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ θρησκείᾳ.

Συγγενεῖς πρὸς τὰς λέξεις ταύτας εἶναι αἱ λ. ἀρχηγός - ἀρχος - ἀρχίς - ἀρχίς - ἀρχίαις - ἀρχαμος - ἀρχων - ἀρχαί - ἀρχηγείω - ἀρχηγισίω - ἀρχηγικός - ἀρχηγικῶς - ἀρχηγιστικός - ἀρχηγιστής - ἀρχέκκος - ἀρχέχορος. ἀγω - ἠγητής - ἠγητής - ἠγήτωρ - ἠγήτωρ - ἠγίτης - ἠγαμίων - ἠγεμονίας - ἀγός καὶ τὰ μετὰ τοῦ ἀγός (-ηγός) σύνθετα ὡς τὰ λοχαγός - ναυαγός - ξαναγός - οὐραγός - θαλαμηγός - κυνηγός - δδηγός - ποδηγός - στρατηγός - φορηγός - χορηγός. Τὸ ἀγίτης καὶ τὰ μετὰ τοῦ ἠγέτης (-αγέτης) σύνθετα : κυνηγέτης - μοιραγέτης - μισσαγέτης - νομιαγέτης - ξαναγέτης - ποδηγέτης - στρατηγέτης - χορηγέτης.

Κατὰ τὸν σ. αἱ σημασίαι τῶν λ. ἀρχηγός καὶ ἀρχηγέτης συμπίπτουσι κατὰ βάσιν καὶ σημαίνουσι πάντοτε τὸ πρῶτον εἶναι εἴτε κατὰ χρόνον εἴτε κατὰ τάξιν.

Εἰς τὸ Δεύτερον μέρος (σ. 75 - 138) πραγματεύεται τὰς λ. ταύτας ὡς ἐπωνυμίας θεῶν, ἡρώων καὶ λατρευομένων ἐν γένει προσώπων, εἶναι δηλ. λατρευτικαὶ ἐπωνυμιαὶ ἀποδιδόμεναι πρὸς θεὸν ἢ θεότητα ὡς εἶναι οἱ θεοί, Ἀπόλλων, Ἀρτεμῖς, Ἀθηνᾶ, Ἀφροδίτη, Ζεὺς, Ἥρα, Διώνυσος - Ἰναχος, Ἐρμῆς, Ἀσκληπίδος καὶ ἄλλαι θεότητες.

Ἐξετάζει ἀκόμη τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λ. ἠρωος, τὴν προέλευσιν, ἐξέλιξιν καὶ μορφήν τῆς ἠρωολατρείας καὶ τὰ κεφάλαια : Ὁ ἠρωος Ἡρακλῆς. Ἡγεμονίας. Λατεία ἠγεμόνων. Ὁ ἀρχός ἐν Κρήτῃ. Τέλος προσθέτει : Συμπεράσματα καὶ Βιβλιογραφίαν (σ. 133 - 138).

18. G. J. Georgacas, Ἡ Κἀθα The history of the Word, *Byzant. Zeitschr.* 53 (1960), σ. 20 - 25.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὴν χρῆσιν τῆς λ. *σάρα* = κεφαλή εἰς τὴν κλασσικὴν ποιήσιν ἔνθα ἡ λέξις παρουσιάζεται καὶ ὡς οὐδέτερον τὸ κῆρυ, εἰς τὴν Κοινήν, τὴν Μεσαιωνικὴν καὶ Νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς ἡ λ. μετεδόθη καὶ εἰς τὴν ἰταλικὴν (*carra*) εἰς περιοχὰς τῆς βυζαντινῆς κυριαρχίας.

19. G. J. Georgacas, University of North Dakota (U.S.A.). A historico-Linguistic and Synonymic inquiry into some medical and cognate terms: Greek and other terms for « Tapeworm » and « Ravenous hunger ». *Ἀφιδρώμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Athens 1960, σ. 475 - 551.*

Ὁ σ. ἐπὶ τῇ βάσει πλουσίας βιβλιογραφίας καὶ διαλεκτικοῦ ὕλικου ἐξετάζει τὸ θέμα τοῦ, τὸ ὅποτον διακρίνει εἰς δύο τμήματα ὡς ἑξῆς:

I. Tapeworm. Ἐν αὐτῷ πραγματεύεται, Α. τὰς ἀρχαίας ἑλληνικὰς λέξεις, 1) *ἐλμινς*, 2) *πλατεῖα ἐλμινς*, 3) *κωρία*, 4) *ταινία*, Β. τοὺς ἀντιστοιχοῦς ὄρους εἰς τὰς Δουκὰς Ἑθνοπαρὰς γλῶσσας, ἦτοι α) *taenia*, β) *fascias*, γ) *vermis solitarius* καὶ τὰ δάνεια εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ ἀγγλικὴν γλῶσσαν, α) *Bandwurm*, β) *Isere worm*. Γ. Τὰ εἰς τὴν Νέαν ἑλληνικὴν, 1) *ταινία*, 2) *ταινίασμα*, 3) *λεβίθα*, *λεβίδες*, *δριμγγας*, 4) *κορδέλλα*, 5) *κουβίρι*, 6, 7, 8) *λωρίν*, *λωρίς*, *λουρί*, *λουρίδα*, 9) *φάσα*, 10) *φαγοῦσα* - *φάγουσα*, 11 - 14) *σκώληξ* - *σκωλήμιον* καὶ *σύνθετα*, 15 - 16) *ἐντερὶς* - *ἐντερον*, 17) *λάμια*, 18) *λάμνα*, 19) *μάγγρα*, 20) *σιρίτι*.

II. Ravenous Hunger, ἦτοι Α. Ἀρχαῖοι ἑλληνικοὶ ὄροι, *πίνα* - *πίνα* - *λιμός*, 1) *βούπεινα*, 2) *νῆσις*, *λιμός*, 3) *βούλιμος*, 4) *βουλιμία*, 5) *ἐκλιμία*, 6) *λιμαγχονία*, 7) *βούβρωστις*, 8) *κεναγγία*.

Terms for « ravenously hungry » and « greedy » καὶ Β. Μεσαιωνικοὶ καὶ νεώτεροι ἑλληνικοὶ ὄροι, 1) *περίδρομος*, 2) *λύκος*, 3) *λοῦπος* - *λοῦπης*, 4) *ὕδρολυκος*, 5) *λόρδα*, 6) *φάγουσα*.

20 Ἀπ. Δασκαλόκη, καθηγ. Πανεπ. Ἀθηνῶν, Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας. Καταγωγή καὶ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων. — Οἱ Ἀργεῖοι Βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας. — Ἀλέξανδρος Α' ὁ Φιλέλλην καὶ ἡ Μακεδονία κατὰ τὰ Μηδικά. — Οἱ ρήτορες τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ περὶ βαρβαρισμοῦ τῶν Μακεδόνων. Ἀθήναι 1960, σσ. 466.

Ἡ μελέτη αὕτη εἶναι κυρίως ἱστορικὴ. Ὁ σ. ἀναπτύσσει ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω πέντε κεφαλαίων ἐπὶ τῇ βάσει ἱστορικῶν στοιχείων μαρτυρουμένων ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Ἐν καὶ ἕκαστον τῶν κεφαλαίων τούτων εἶναι αὐτοτελές, ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ὅμως παρέχουν καθολικὴν εἰκόνα περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας, εἰς ἐποχὰς ἀκριβῶς διὰ τὰς ὁποίας ἡ σπάνις τῶν πηγῶν καὶ ἡ δυσχέρεια περισυλλογῆς τῶν μαρτυριῶν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἐπέτρηπον παρερμηνεῖαν καὶ πλάνην περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μακεδονίας.

Μετὰ τὸν Πρόλογον (σ. 5 - 7), τὴν βιβλιογραφίαν (σ. 9 - 11) καὶ τὸν πίνακα περιεχομένων (σ. 13 - 15) ἐξετάζεται εἰς τὸ Α' Μέρος, Ἡ καταγωγή τῶν Μακεδόνων κατὰ τὰς ἱστορικὰς πηγὰς (σ. 17 - 99), ἰδιαιτέρως δὲ τὸ ὄνομα τῶν Μακεδόνων καὶ αἱ ἑλληνικαὶ παραδόσεις (σ. 34 - 39). Τὸ ὄνομα προέρχεται ἐκ τῆς ὀμηρικῆς λέξεως (Ὀδ. η 106) *μακεδνός* - *μακεδνή* = μακρὸς - μακρὰ, δηλ.

ὁ ρωμαεὸς λαός, ὁ μεγαλόσομος καὶ ἡ ὑψηλή, ἡ ὄρεινὴ χώρα των. Τὸ πρῶτον οἱ Μακεδόνες ἐκλήθησαν *Μακέται* καὶ *Μακεταί* ἢ χώρα.

*Ενδιαφέρον εἶναι τὸ Β' Μέρος. Ἡ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων κατὰ τὰς ἱστορικές πηγάς, σ. 101-154. Ἐνταῦθα ἐξετάζονται ἐπὶ μέρους τὰ ἑξῆς: 1) Ἐπισκόπησις τῶν γλωσσικῶν στοιχείων (σ. 105-113), 2) Τὰ ἐξ ἱστορικῶν πηγῶν ἐπιχειρήματα: «ἀνεβόα Μακεδονιστί» (σ. 113-117), 3) Τὸ ἐπεισόδιον τοῦ Εὐμένους: «Μακεδονιστὶ τῇ φωνῇ» (σ. 117-118), 4) Ἡ δίκη τοῦ Φιλώτα: «πάτριος λόγος» (σ. 118-131), 5) Τὰ λοιπὰ «ἱστορικά στοιχεία» (σ. 131-138), 6) Τὰ ἐκ τῆς σιωπῆς τῶς πηγῶν ἐπιχειρήματα (σ. 138-139), 7) Αἱ μαρτυρίαι τῶν Ρωμαίων (σ. 139-141), 8) Ἡ σιωπὴ τοῦ Δημοσθένους (σ. 141-142), 9) Ἡ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων τοῦ Φιλίππου (σ. 142-143), 10) Ἡ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων τῆς ἐποποιίας τοῦ Ἀλεξάνδρου (σ. 143-147), 11) Ὁ δῆθεν ἐξελληνισμὸς τῶν Μακεδόνων (σ. 147-152), 12) Ἡ διὰ τῶν Μακεδόνων κυριαρχία τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ (σ. 152-154). Τὴν συνέχειαν ἀποτελοῦν τὰ: Μέρος Γ'. Ἀργνάδαι - Τημενίδαι (σ. 155-243). Μέρος Δ'. Ἀλεξάνδρος Α' ὁ Φιλέλλην' ἢ Μακεδονία κατὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους (σ. 246-368). Μέρος Ε'. Οἱ ρήτορες τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὰ περὶ βαρβαρισμοῦ τῶν Μακεδόνων (σ. 369-449). Ἐξορτήριον (σ. 447), καὶ τέλος χάριτις τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας.

21. Κ. Δημαρᾶ, «Ὁ πρῶτος μαθητὴς μου». Ἡ γλωσσικὴ θεωρία τῆς Γεωγραφίας τῶν Δημητριέων. Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 95-106.

Ὁ σ. προσπαθεῖ νὰ καθορίσῃ τὰ χρονικὰ ὄρια ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκινήθη ἡ γλωσσικὴ ἀνακαινιστικὴ προσπάθεια τοῦ Δημητρ. Καταρτζῆ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ διαφωτισμοῦ εἰς τὰς Παριστιοὺς Ἡγεμονίας τὸ τέλος τοῦ 18 αἰ., καὶ νὰ ἀναζητήσῃ εἰς τὰ γραφόμενα τοῦ Πρώτου μαθητοῦ τοῦ Καταρτζῆ, δηλ. εἰς τὴν γεωγραφίαν τοῦ Δημητρίου Δανιὴλ καὶ Γρηγορίου (τοῦ Φιλίππιδου καὶ Κωνσταντᾶ) στοιχεῖα μιᾶς γλωσσικῆς θεωρίας.

Ἡ πρώτη ἐξόρμησις τοῦ Καταρτζῆ «Γραμματικὴ τῆς φυσικῆς γλώσσας» ἤρξατο τῷ 1783 καὶ ἐσταμάτησε τῷ 1791.

Ὁ Φιλίππιδης, κατὰ τὸν Κροκιδᾶ, ἐδοκίμασε νὰ μιμηθῇ τὸ ὄφος τοῦ Καταρτζῆ «ἀλλὰ ἐσύνθεσεν ἕν ἄλλόκοτον ὄφος τοῦ ὁποίου ἡ ἀμορφία ἐβλάσεν τὸν ἀρχηγέτην νὰ ἐκφωνήσῃ: ὁ μαθητὴς μου χάλασε τὴ γλῶσσα μου». Τὴν νέαν τροπὴν τοῦ Καταρτζῆ ὁ σ. ἀποδίδει μᾶλλον εἰς τὸ ὅτι τότε λόγῳ τοῦ πολέμου ὁ Καταρτζῆς ἐστερήθη τοῦ πνευματικοῦ του κύκλου καὶ ὄχι εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς Γεωγραφίας.

Δεσμὸν μεταξὺ Καταρτζῆ καὶ συγγραφέως τῆς Γεωγραφίας μαρτυροῦν αἱ ἀπόψεις περὶ τὰ γλωσσικά, ὅσαι εὗρισκονται εἰς τὴν Νεωτερικὴν Γεωγραφίαν. Αὗται παρέχουν ἐπίσης τὴν δυνατότητα νὰ συμπληρωθοῦν τὰ περὶ γλωσσικῆς διδασκαλίας τοῦ Καταρτζῆ.

Ὁ σ. ἐν συνεχείᾳ προσπαθεῖ ἐκ τῶν περὶ γλώσσης γραφομένων τῆς Γεωγραφίας νὰ καθορίσῃ ἕν σύστημα γλωσσικῶν καὶ νὰ ἀναζητήσῃ σημεῖα ἐπαφῆς μεταξὺ τοῦ συστήματος τούτου καὶ τῆς θεωρίας τοῦ Καταρτζῆ. Τέλος ἐξετάζει τὴν γλωσσικὴν θεωρίαν τῶν Δημητριέων, καθ' ἣν, ὅπως ὅλα μεταβάλλονται,

μεταβάλλεται και ἡ γλῶσσα, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ καλλιεργήσωμεν και νὰ πλουτίσωμεν, διότι ἡ «ἐποχὴ τῆς τελειοποιήσεως τοῦ πνεύματος ἐνὸς ἔθνους εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς καλλιεργήσεως τῆς γλώσσης του».

22. Εἰς μνήμην Κωνσταντίνου Ι. Ἀράντου, Ἀθήναι 1960, σσ. μ' + 531.

Εἰς τὸν τόμον τοῦτον, ὅστις ἐξεδόθη ἐπιμελεία τοῦ καθηγητοῦ κ. Νικ. Τωμαδάκη, περιλαμβάνονται 45 πραγματεῖαι ποικίλου ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου, ὡς ἀκολούθως: Ν. Τωμαδάκη, Κωνσταντῖνος Ἀμαντος 1874 - 1960, Βιογραφικὸν σημεῖωμα. Φ. Κ. Μπουμπουλίδου, Ἀναγραφή δημοσιευμάτων Κ. Γ. Ἀράντου, σ. ιζ' - μ'. (Ἀριθμ. 493) Σ. Ἀνδρεάδη, Ἡ κρατικὴ διάρθρωσις εἰς τὸ Βυζάντιον, σ. 109 - 114. Σοφίας Ἀντωνιάδου, Πορίσματα ἀπ' τὴ μελέτη τοῦ Βιβλίου συνοικεσίων τῆς Ἀδελφότητος Ἑλλήνων Βενετίας, σ. 432 - 437. P. Argenti, Chief primary sources for the medieval and modern history of Chios, σ. 231 - 256. G. Argaki, The historical work of Samuel G. Howe' and historian George Pinidy, σ. 201 - 237. Δ. Βαγιακάκου, Τὸ Ταίναρον και τὰ τούτου ὀνόματα, σ. 337 - 352. Α. Βρανοῦση, Ὁ « Πατριωτικὸς Ὑμνος » τοῦ Ρήγα και ἡ Ἑλληνικὴ « Καρμανιόλα », σ. 299 - 336. P. Charanis, On the ethnic origins of the emperor Nicephorus Phocas, σ. 42 - 45. Α. Χαροκόπου, Ἐρίθαι - Ἐριδιανή, σ. 132 - 139. Κ. Χατζηγιάννου, Κύπρια Μελετήματα, σ. 89 - 99. Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Ἡ οικονομικὴ και δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Α', σ. 413 - 431. Ν. Δρανδάκη, Ὁ ἀπατάφιος τῆς Ζερμπίτης (1539 - 1540), σ. 454 - 462. Τ. Γρετσοπούλου, Ἡ πατριαρχικὴ Ἐξαρχία Τριπολιτζᾶς και ὁ ἔθνομάρτυς μητροπολίτης Ἀνθίμος, σ. 381 - 390. R. Guillaud, Études sur l'histoire administrative de Byzance. Les patrices de la première moitié du VIIe siècle, σ. 11 - 24. Στ. Καββαδά, Διορθωτικὰ Ἀδαμαντίου Κοραῆ εἰς τὴν Λέξεων Συναγωγὴν τοῦ Φωτίου, σ. 285 - 289. Στ. Καψωμένου, Παραλειπόμενά τινα τῆς εἰς τὸν « Δύσκολον Μενάνδρου » κριτικῆς, σ. 475 - 492. Γ. Κόλια, Ἐπιστολὴ τοῦ μητροπολίτου Τιμοθέου πρὸς τὸν πάπαν Πιον Ε' (1572), σ. 391 - 412. Ν. Κοντολέωντος, Εἰδήσεις περὶ τῶν χριστιανικῶν μνημείων τῆς Νάξου, σ. 468 - 474. Ἰ. Κοτσώνη, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Αἱ ἐν Ρώμῃ ἱεροδρομίαι πρὸ τῆς παρά τὴν Μουλβίαν Γέφυραν μάχης, σ. 257 - 265. Ἐμμ. Κριαρᾶ, Χρονολογικά, μεθοδολογικά και ἄλλα ζητήματα « Θεσίας » και « Ἐρωτοκρίτου », σ. 353 - 369. Γ. Λαῖου, Ὁ ἐν Βιέννῃ ἐμπορικὸς οἶκος « Ἀργέντη », σ. 167 - 186. V. Laurent, Action de grâces pour la Victoire navale remportée sur les Turcs à Atramyttion au cours de l'automne 1334, σ. 25 - 41. Σπ. Λουκάτου, Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς και ἡ ἐν Χίῳ τυπογραφία, σ. 187 - 190. Μ. Μανοῦσακα, Στέφανος Κατράριος, ὁ πρῶτος γνωστὸς Ἑλληνας νοτάριος τῆς Χίου. Ἐνα ἀνέκδοτο ἔγγραφο του (τοῦ ἔτους 1446) ἀπὸ τὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας, σ. 265 - 271. Γ. Μέγα, Παραλλαγὴ τῆς λαϊκῆς διασκευῆς τῆς Ἐρωφίλης, σ. 370 - 374. Κ. Μερτζίου, Συμπλήρωμα εἰς τὰ « Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας », σ. 54 - 70. G. Morgens, Ἀπόνημον ἀφιερωτικὸν ποίημα περὶ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου Α', σ. 1 - 10. Φ. Μπουμπουλίδου, Ἀγνωστος μουσικὸς κῶδιξ τοῦ πρωτοψάλτου Σμύρνης

Δημ. Λούτου, σ. 272 - 279. Π. Νικολοπούλου, 'Αλβέρτος Μαρίνος ὁ Χίος, σ. 100 - 108. Δ. Β. Οἰκονομίδου, Γλωσσικαὶ καὶ λαογραφικαὶ εἰδήσεις ἐν τῷ « Ἡμερολόγιῳ τοῦ Κωνσταντίνου Διοικητοῦ », σ. 147 - 166. Χ. Παπαχρυστοδούλου, Παρατηρήσεις εἰς « Θανατικὸν τῆς Ρόδου » τοῦ Ἐμμανουὴλ Γεωργιλᾶ ἢ Λιμενίτη, σ. 76 - 88. Σ. Πελεκανίδη, Χριστιανικὴ ἐπιγραφή ἐκ Καισαρείας τῆς Ἄνω Μακεδονίας, σ. 463 - 467. Δ. Πετροπούλου, Λαϊκὲς δοξασιεὶς γιὰ τὸ βάπτισμα, σ. 506 - 521. St. Runciman, *The Ladies of the Mongols*, σ. 40 - 53. Β. Σκουβαρά, Ὁ φιλικὸς καὶ δάσκαλος Ἰωάννης Μακεῆς, σ. 493 - 515. Β. Σφυρόερα, Ὁ Βικέντιος Κορέσης καὶ ἡ ἐναντι τῶν ὀρθοδόξων στάσις αὐτοῦ ἐν Νάξῳ, σ. 522 - 527. Γ. Κ. Σπυριδάκη, Δημόδης παράδοσις περὶ τῆς τομῆς τοῦ κορθμοῦ τοῦ Βοσπόρου ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, σ. 375 - 380. Γ. Κ. Σπυριδάκη, Ὁ χαρακτήρ τῆς Κυπριακῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1462 καὶ ὁ Λεόντιος Μαχαιρᾶς, σ. 71 - 75. Μ. Σταμούλη, Τρία βεράτια, σ. 125 - 131. Α. Στεφάνου, Ψήφισμα τοῦ Δήμου Χίων, σ. 140 - 146. Ν. Τομπάκης, *Le Despotat grec d'Épire et les savants Grecs des XII - XIII siècles*, σ. 115 - 124. Δ. Ζακυθηνοῦ, Ἅγιος Βάρβαρος, σ. 438 - 453, 528. Π. Ζέπου, Ὁ ἐκ Χίου Θεόδωρος Φωτεινὸς καὶ ἡ « Ἱστορία τῆς Δακίας » αὐτοῦ, σ. 280 - 284. Γ. Ζώρα, « Αἱ συνομιλίαι μεταξὺ Ἠλίου καὶ ληστοῦ » (κατὰ τὸν Βατικανὸν κώδικα 2566), σ. 218 - 230, 528.

Τὰς ἐκ τῶν ἀνωτέρω γλωσσικὰς πραγματείας βλ. ἀναλυτικώτερον εἰς τὴν οἰκίαν κατὰ συγγραφεὰ θέσιν τοῦ παρόντος Δελτίου.

23. Ἐλισάβετ Α. Ζαχαριάδου, Τὸ Χρονικὸν τῶν Τούρκων Σουλτάνων (τοῦ βαρβερινοῦ ἑλλην. κώδικα 111) καὶ τὸ Ἰταλικὸν του Πρότυπο. [*Ἑλληνικά*. Περιοδικὸν σύγγραμμα Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Παράρτημα 14], Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 95.

Ἡ μελέτη αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἑξῆς μέρη: Πρόλογος. Α' Τὸ χρονικὸν τῶν Τούρκων Σουλτάνων καὶ ἡ ὡς τώρα ἔρευνα, σ. 11 - 15. Β' Ὁ συγγραφεὺς τοῦ χρονικοῦ καὶ τὰ σπουδαιότερα χαρακτηριστικὰ τοῦ ἔργου, σ. 16 - 21. Γ' Ἰταλικὲς πηγὲς τῆς Ὀθωμανικῆς Ἱστορίας κατὰ τὸν 16 αἰῶνα, σ. 22 - 26. Δ' Ἡ συγγένεια τοῦ ΧΤΣ μὲ τὰ *Annali Turcheschi* τοῦ Fr. Sansonino, σ. 27 - 46. Ε' Διαφορὲς μεταξὺ τοῦ ΧΤΣ καὶ τῶν *Annali*, σ. 50 - 73. Σ' Ἡ γλώσσα τῶν ΧΤΣ, σ. 74 - 79. Ζ' Συμπεράσματα γιὰ τὸ ΧΤΣ καὶ τὸν συγγραφεὰ του, σ. 80 - 84. Βιβλιογραφία, σ. 85 - 86. Εἰρητήρια, σ. 86 - 96.

Τὸ ΧΤΣ, τὸ ὁποῖον διεσώθη εἰς μοναδικὸν χειρόγραφον τῆς Βατικανῆς Βιβλιοθήκης (cod. Barberinus Graecus 111), καὶ ἐξιστορεῖ τὰ γεγονότα τῶν ἐτῶν 1373 - 1513, παρ' ὅλον ὅτι ἔτυχε μελέτης ἐκ μέρους πολλῶν (τελευταίως ὑπὸ τοῦ καθ. Γ. Ζώρα) ἐν τούτοις παρουσιάζει ἀκόμη προβλήματα, ὡς εἶναι τὸ ζήτημα τῆς χρονολογίας τῆς συγγραφῆς, τῆς ταυτότητος τοῦ συγγραφεὺς του, τῶν πηγῶν αἵτινες ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν σύνταξίν του καὶ ποῖα ἡ τύχη τοῦ ἀντιγράφου.

Ἡ σ., ἐπὶ τῇ βάσει πλουσίας βιβλιογραφίας μεθοδικώτατα καὶ μὲ ἀσθηρὰν κριτικὴν τῶν πηγῶν καὶ βοθημάτων, ἐξετάζει τὰ ἀνωτέρω προβλήματα καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ΧΤΣ εἶναι μεταγενέστερον τοῦ 1573, ὅτι κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος του δὲν ἀποτελεῖ πρωτότυπον ἑλληνικὴν ἔργα-

σίαν, ότι ο συγγραφεύς του δὲν ἠντλησεν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰς πηγὰς καὶ ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ ὠρισμένα σημεῖα, εἶναι παράφρασις τῶν Ἰταλικῶν Annali Turcheschi.

Ἡ σ. θίγει ἰδιαιτέρως τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης τοῦ χρονικοῦ. Ἡ γλῶσσα εἶναι ἀπλή καὶ ἀπηλλαγμένη ἀπὸ στοιχεῖα ἀρχαϊκά, τὰ ὅποια ἐχρησιμοποιοῦν οἱ λόγιοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸ κείμενον παρουσιάζει μεγάλην γλωσσικὴν ἐνότητα συνδεομένη ἀμέσως μὲ τὸ ὕφος καὶ εἶναι ἔργον ἀνθρώπου ὅστις ἔγραψε τὴν καθομιλουμένην τοῦ καιροῦ του μὲ ἐλάχιστα λόγια στοιχεῖα, ἔχει πολλὰς Ἰταλικὰς λέξεις καὶ Ἰταλικὰς μορφὰς κυρίων ὀνομάτων, πρῶγμα τὸ ὅποτον μαρτυρεῖ σημαντικὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος καὶ παρουσιάζει ἀκριβολογίαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν τουρκικῶν λέξεων.

Ἡ συστηματικὴ μελέτη τῆς γλώσσης τοῦ χειρογράφου δὲν ἔχει ἐπιχειρηθῆ. Μία τοιαύτη ἐργασία εἶναι ἀπαραίτητος, διότι θὰ μᾶς καθοδηγήσῃ εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς καταγωγῆς τοῦ συγγραφέως τοῦ χειρογράφου.

Ἡ σ. εἰς τὸ κεφ. « Γλῶσσα τοῦ ΧΤΣ » παραθέτει ἀρκετὰς παρατηρήσεις ὡς πρὸς τὴν γραμματικὴν, τὴν σύνταξιν καὶ τὸ λεξιλόγιον καὶ ὁρμωμένη ἀπὸ τὰ ἐν τῷ κειμένῳ διαλεκτικὰ στοιχεῖα (Ἑπτανησιακὰ καὶ Πελοποννησιακὰ - Μάνης) ἀγεται εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι μᾶλλον ἢ Ἑπτάνησος καὶ δὴ ἢ Ζάκυνθος, ἣτις εἶχε δεχθῆ πολλοὺς μετανάστας ἀπὸ τὴν Νότιον Πελοπόννησον καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν Μάνην κατὰ τὸν 15ον καὶ 16ον αἰῶνα, ἦτο ἢ πατρὶς τοῦ ἀνωτάτου συγγραφέως τοῦ ΧΤΣ.

24. Γ. Θ. Ζώρα, Ἑπτανησιακὰ Μελετήματα, Α'. Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἑπτανησιακὴν Σχολήν. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἑπτανησιακῆς Σχολῆς. Ἑπτανησίων Δοκίμια περὶ γλώσσης [Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν] Ἀθήναι 1960, σσ. 377.

Εἰς τὴν σειράν τῶν « Ἑπτανησιακῶν Μελετημάτων » ὁ σ. συγκεντρώνει συστηματικώτερον παλαιότερα κατὰ καιροὺς δημοσιεύματα αὐτοῦ, ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἑπτάνησον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς λογοτεχνίας αὐτῆς. Εἰς τὸν παρόντα τόμον δημοσιεύεται Α'. Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἑπτανησιακὴν Σχολήν, ἦτοι σύντομος ἐπισκόπησις τῶν ἱστορικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν, ὑφ' ἧς ἡ Σχολὴ αὕτη ἐγεννήθη καὶ ἀνεπτύχθη (σ. 1 - 119). Β'. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἑπτανησιακῆς Σχολῆς, δηλ. συνοπτικαὶ βιογραφικαὶ καὶ βιβλιογραφικαὶ εἰδήσεις περὶ τῶν κυριωτέρων ἐκπροσώπων τῆς Σχολῆς (σ. 123 - 183) καὶ Γ'. Ἑπτανησίων Δοκίμια περὶ γλώσσης (σ. 193 - 365).

Ἐνταῦθα, μετὰ μίαν Εἰσαγωγήν, δημοσιεύονται: Δ. Σολωμοῦ, Διάλογοι (σ. 195 - 210). Α. Μάτσει, Πραγματεία περὶ γλώσσης (211 - 217). Α. Μαγούσου, Διάλογος περὶ γλώσσης (σ. 218 - 224). Ι. Τυπάλδου, Ἡ γλῶσσα (σ. 225 - 240). Ι. Πολυλά, Ἡ φιλολογικὴ μας γλῶσσα (σ. 241 - 306). Α. Μαβίλη, Λόγος περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος εἰς τὴν Βουλὴν 26 Φεβρ. 1911 (σ. 307 - 314). Α. Φατσεῖα, Περὶ τῆς γλώσσης καὶ Παίδειας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων (σ. 315 - 327). Α. Λασκαράτου, Περὶ γλώσσης (σ. 328 - 338), Ἰω. Ζαμπελίου, Διατριβὴ περὶ τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης (σ. 339 - 352). Γνώμαι - Ἐπιστολαὶ - Προκηρύξεις (Δ. Σολωμοῦ, Γ. Τερτσέτη, Ι. Πολυλά, Γ. Καλοσγούρου, Α. Βαλαωρίτου, Πρόγραμμα ἐθνικῆς γλώσσης 1884), Ποιήματα περὶ γλώσσης (Γ. Μαρκοῦ, Α. Λασκαράτου, Α. Μαβίλη).

Τὸ τμήμα τοῦτο εἶναι λίαν ἐνδιαφέρον διότι μᾶς παρέχει τὰς γλωσσικὰς ἰδέας τῶν ὀπαδῶν τῆς Ἑπτανησιακῆς Σχολῆς. Ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι πλὴν τῶν ἀνωτέρω κειμένων ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἐκδεδωμένα αὐτοτελῶς ἢ δημοσιευθέντα ὡς τμήματα εὐρυτέρων μελετῶν.

Καὶ τούτων ἡ κωδικοποιήσις εἶναι ἀπαραίτητος.

25. Γ. Ζώρα, Αἱ συνομιλῖαι μεταξὺ Ἡλίου καὶ Ληστοῦ. (Κατὰ τὸν Βατικανὸν κώδικα 2566), Ἀθήναι 1960, σσ. 19. [Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 26].

Τὸ στιχουργήμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὁ σ. ἐκδίδει ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2566 κώδικος τῆς Βατικανῆς Βιβλιοθήκης, εἶναι παραλλαγή ἔργου τοῦ Δαπόντε, ἐκδοθέντος ἐν Ἐνετίᾳ τῷ 1779. Ἔχει ἀλφαβητικὴν ἀκροστιχίδα καὶ ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν θρησκευτικοῦ περιεχομένου ἰσμάτων, πολλὰ τῶν ὁποίων παρεδόθησαν ὑπὸ μορφῆν ἀλφαβήτων καὶ ἀναφέρονται εἴτε εἰς θέματα ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἴτε εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ καλοῦ χριστιανοῦ καὶ τῆν μετὰ θάνατον ζωὴν. Ἡ στιχουργία του κατὰ κανόνα εἶναι ἐπιτυχῆς. Εἰς ἕκαστον γράμμα ἀντιστοιχοῦν δύο δίστιχα ἤτοι συνολικῶς 96 στίχοι, εἰς τὰ ὅποια προστίθενται ἕτερα δύο δίστιχα εἰς τὸ τέλος ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ γράμματος Ω, ὥστε τὸ ὅλον στιχουργήμα σύγκειται ἐξ 100 ἀκριβῶς στίχων.

Ἡ γλῶσσα τοῦ στιχουργήματος εἶναι μεικτὴ, καθαρεύουσα καὶ δημοτικὴ με καταφανῆ ἐπίδρασιν τῆς γλώσσης τῆς γραφῆς. Καὶ οἱ γραμματικοὶ τύποι τοὺς ὁποίους μεταχειρίζεται ὁ ποιητὴς εἶναι μεικτοί.

Ὁ σ. εἰς τὸ τέλος παραθέτει σχετικὰς μετὰ τὸ κείμενον σημειώσεις.

26. Γ. Ζώρα, Ὁ Πουλλολόγος (κατὰ τὸν Ἀθηναϊκὸν κώδικα 701) Ἀθήναι 1960, σσ. 27. [Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 28].

Ὁ σ. εἶχεν ἐκδόσει εἰς τὸν 25 τόμον τῆς ΕΕΒΣ (1956) σ. 178-206 (καὶ αὐτοτελῶς) ἀνέκδοτον παραλλαγὴν τοῦ Πουλλολόγου. Ἡ νέα ἐκδοσις ἐπὶ τῇ βίβλῳ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κώδικος (ἀνάτυπον ἐκ τῆς ΕΕΒΣ 80 (1960) 150-167), παρουσιάζει μικρὰς καὶ ἐπουσιώδεις διαφορὰς, ὥστε, ὡς λέγει ὁ σ., αἱ δύο παραλλαγαὶ κατάγονται ἐκ τοῦ αὐτοῦ προτύπου, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν Ν. Βέην (Νουμάς 1906 τεύχη 209-216), ἐγράφη περὶ τὰ τέλη τοῦ 14' αἰῶνος.

Τὸ κείμενον ἀποτελούμενον ἀπὸ 499 στίχους ἐνδιαφέρει διὰ τὴν γλωσσικὴν του μορφὴν.

27. Γ. Θ. Ζώρα - Φ. Κ. Μπουμπουλίδου, Βιβλιογραφικὸν Δελτίον Νεοελληνικῆς Φιλολογίας Β' 1960, Ἀθήναι 1961, σσ. 27. [Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν].

Ὁ δευτέρος οὗτος τόμος περιλαμβάνει 517 τίτλους ἐργασιῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν. Αἱ μελέται αὗται ἐδημοσιεύθησαν εἴτε αὐτοτελῶς εἴτε εἰς διάφορα περιοδικὰ εἴτε ὡς ἄρθρα ἐφημερίδων. Τοῦ περιεχομένου τῶν ἐν λόγῳ μελετῶν δίδεται βραχεῖα περίληψις μετὰ ἀναγραφῆς καὶ τῆς τυχόν γενομένης περὶ αὐτῶν κριτικῆς. Ἐνίοτε ἀναγράφονται καὶ τινες

παρατηρήσεις ή συμπληρώσεις, ώστε να δίδεται πλήρες κατατοπιστικόν διάγραμμα εἰς τὸν ἀναγνώστην.

Ἡ κατάταξις τῆς ἑλθῆς εἶναι κατὰ εἰδολογικὸν περιεχόμενον. Τὰ ἐπὶ μέρους κεφάλαια εἶναι: Πίναξ ἀποδελτιωθέντων περιοδικῶν καὶ ἡμερησίων (σ. 7-9), Α'. Γενικά Δημοσιεύματα (σ. 9-14) - Βιογραφίαι - Νεκρολογίαι (σ. 14-19), Β'. Δημώδης μεσαιωνικὴ Λογοτεχνία (σ. 19-26), Γ'. Δημώδη ζῶματα Μνημεῖα Λαϊκοῦ Λόγου (σ. 26-29), Δ'. Ἑλληνες λόγιοι μετὰ τὴν Ἄλωσιν (σ. 30-34), Ε'. Οἱ πρὸ τῆς Ἀναγεννήσεως (σ. 34-37), ΣΤ'. Ἑπτανήσιοι Ποιηταὶ καὶ Πεζογράφοι (σ. 37-48), Ζ'. Ρομαντικοὶ (σ. 48), Η'. Ποίησις καὶ Πεζογραφία 1880-1950 (σ. 48-59), Θ'. Κατάλογος χειρογράφων καὶ βιβλιογραφία (σ. 59-65). Πίνακες Συγγραφέων τῶν ἄρθρων τῆς βιβλιογραφίας (σ. 67-71) καὶ κυρίων ὀνομάτων τῶν ἄρθρων τῆς βιβλιογραφίας (σ. 71-76).

28. Α. I. Thobores, Über gemeinneugriechisch « λουλούδι », *Byz. Zeitschr.* 53 (1960), σ. 26-35.

Ὁ σ. ἀναφέρει κατ' ἀρχὰς ποίαν ἔτυμολογίαν περὶ τῆς λέξεως δίδουν οἱ Κοραῆς, G. Meyer, K. Ἀμαντος, M. Cohen, N. Ἀνδριώτης, E. Βουραζέλη, D. Phillips καὶ συζητεῖ διεξοδικώτερον τὴν ὑπὸ τοῦ I. Phillips προταθείσαν ἔτυμολογίαν (ἐκ τοῦ *λεγώδιον).

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς μελέτης τοῦ τάσσεται ὑπὲρ τῆς ἔτυμολογίας τῆς λέξεως ἐκ τοῦ λατινικοῦ *lilium* (Κοραῆς, Meyer) καὶ ἐρμηνεύει αὐτὴν δι' ὑποχωρητικῆς ἀφομοιώσεως κατὰ τὴν σειρὰν *lilium* - (βυζαντινὸν) *λίλι(ον) - λιλούδι(ον) - λουλούδι(ον) (καὶ διαλεκτικοὶ νεοελλ. τύποι: λιλούδι - λελούδι - λαλούδι).

29. Γ. Θεοτοκά, Μανόλης Τριανταφυλλίδης, Ἀφιέρωμα σὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 107-109.

Ὁ σ. εἰς τὸ δοκίμιον αὐτὸ ἐξετάζει τὴν θέσιν τοῦ Τρ. εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς δημοτικῆς γλώσσης καὶ διαχωρίζει τὴν ἱστορίαν τοῦ δημοτικισμοῦ εἰς δύο περιόδους, ἐξ ὧν τὴν πρώτην — τὴν ἐποχὴν τοῦ Ψυχάρη, τοῦ Πάλλη, τοῦ Νουμᾶ — ὀνομάζει ἐποχὴν « τῆς Ἰδέας », τὴν δὲ δευτέραν, ἣ ὁποία σκοπὸν ἔχει τὴν πλήρη ὀργάνωσιν τῆς δημοτικῆς, ὅπως τὴν ἐμελέτησεν ὁ Τριανταφυλλίδης, τὴν λέγει « Καποδιστριακὴν ». Τὰς δύο ταύτας διακρίσεις κάμνει κατὰ παραλληλισμὸν πρὸς τὴν περίοδον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως — τῶν ἀγώνων διὰ τὴν ἰδέαν — καὶ τὴν μετὰ ταῦτα Καποδιστριακὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν καταβάλλεται προσπάθεια νὰ ὀργανωθῇ νέα τάξις πραγμάτων.

30. Ἰω. Θωμοπούλου, Αἰθιοπικὴ Ὄνοματολογία, Ἀφιέρωμα σὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 111-119.

Ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι μία μεγάλη δυσκολία εἰς τὴν ὀνοματολογικὴν ἔρευναν τῆς Αἰθιοπίας εἶναι ἡ γλωσσικὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ ποικιλία τῶν αἰθιοπικῶν λαῶν. Ἄλλοι ὀμιλοῦν τὴν ἀμχαρικὴν (δηλ. σημιτικὴν γλῶσσαν), ἄλλοι τὴν χαμιτικὴν γκαλνία καὶ ἄλλοι τὴν ἀρβικὴν. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ ἀμχαρικὴ (ἀμαρινία). Ἄλλοι εἶναι χριστιανοί, ἄλλοι μωαμεθανοὶ καὶ ἄλλοι εἰδωλολάτραι. Αἱ θρησκευτικαὶ διαφοραὶ ἐπιβάλλουν καὶ διαφορετικὰ ὀνοματολογικὰ ἔθιμα.

Εἰς τὸ Πρῶτον μέρος τῆς μελέτης ἐξετάζονται τὰ Ἀνθρωπωνύμια 1) Ἀνθρωπωνύμια Χριστιανῶν. Οἰκογενειακὰ ἐπώνυμα οἱ Αἰθίοπες δὲν ἔχουν. Τὸ ὄνομα κατὰ τὴν βάπτισιν δίδει ὁ ἱερεὺς καὶ ὄχι ὁ νοτὸς ἢ οἱ γονεῖς. Τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὄνομα θὰ τὸ ἀναφέρει ὁ ἱερεὺς μόνον εἰς τὴν βάπτισιν, τὸν γάμον καὶ τὴν κηδείαν. Οἱ γονεῖς συνήθως δίδουν καὶ ἄλλο ὄνομα εἰς τὸ παιδί ὅταν γεννηθῇ. Τοῦτο χρησιμοποιεῖται εἰς ἕλην τὴν ζωὴν καὶ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις.

Ἡ νόμμη λαμβάνει νέον ὄνομα ὡς γαμήλιον δῶρον. Ἐπώνυμόν της εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς της καὶ ποτὲ τοῦ συζύγου της. Ὑπάρχουν καὶ ὑποκοριστικά ὀνόματα. 2) Ἀνθρωπωνύμια Μωαμεθανῶν. Οἱ μωαμεθανοὶ Αἰθίοπες ἔχουν ἀραβόγλωσσα ὀνόματα. 3) Ὄνόματα δούλων. 4) Ἀρχαῖα προσωνύμια.

Εἰς ταῦτα ὁ σ. παρατηρεῖ καὶ ἐπίδρασιν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν λέγων ὅτι νότιον ὄριον ἀκτινοβολίας τοῦ ἀλεξανδρινοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἡ Αἰθιοπία. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἐπὶ τῇ βάσει νομισμάτων καὶ ἐπιγραφῶν, φαίνεται ὅτι ἐπὶ αἰῶνας ἦτο εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ἢ ἐπίσημος γλῶσσα τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ τῆς Δύλης. Ἀναγράφει προσωνύμια μὲ ἑλληνικὴν ἐτυμολογίαν. Εἰς ἐπίμετρον ἐξετάζει τὰ ζωωνύμια. Δεύτερον μέρος τῆς μελέτης ἀποτελοῦν τὰ τοπωνύμια. Ἡ ἐξέτασις τούτων εἶναι δύσκολος, διότι συσχετίζεται μὲ τὴν ἱστορίαν τῶν αἰθιοπικῶν χωρῶν, τὴν ἐθνολογικὴν σύνθεσιν καὶ τὰ γλωσσικά τῶν ἰδιώματα. Τὰ αἰθιοπικά τοπωνύμια δὲν ἀνήκουν μόνον εἰς μίαν γλῶσσαν.

31. Dr. J. Irmacher, *Zum rian eines neugriechisch - deutschen Wörterbuchs*, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 121 - 123.

Ὁ σ. ἐξαίρων τὴν σημασίαν τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης ἀναφέρει ὅτι ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Βερολίνου ἐτοιμάζει τὴν ἔκδοσιν ἑνὸς χρηστικοῦ Ἑλληνο-Γερμανικοῦ Λεξικοῦ τῆς Δημοτικῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, χωρὶς ὅμως νὰ ἀποκλείωνται καὶ στοιχεῖα τῆς καθαρευούσης, τὰ ὁποῖα εἰσῆλθον εἰς τὴν Δημοτικὴν. Διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Λεξικοῦ τούτου ἐργάζονται ἀπὸ τοῦ 1955 ὁ Hans Ditten καὶ ἡ Μαρίκα Μινεέμη. Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ὡς πρὸς τὴν ὀρθογραφίαν τῶν Ἑλληνικῶν λημμάτων ἀκολουθοῦν τὴν γραμματικὴν τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη. Περισσότερα περὶ τοῦ Λεξικοῦ τούτου καὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Βερολίνου βλ. H. D i t t e n, Über die Arbeit an einem neugriechisch - deutschen Lexicon, ἐν J. I r m a c h e r, Probleme der neugriechischen Literatur, Band 1, Berlin 1959, S. 43 ff.

Τὸ συντελούμενον ἔργον θὰ διαφέρει ἀπὸ τὰς προηγουμένας λεξικογραφικὰς ἐργασίας ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ Ἑλληνοβουλγαρικὸν Λεξικὸν τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, τὸ ἐκδοθὲν ἐν Σόφια τῷ 1957.

32. Μαρίας Ἰωαννίδου - Μπαρμπορίγου, Παρατηρήσεις στὴ γλῶσσα τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 125 - 133.

Ἡ σ. ἐπὶ τῇ βάσει στίχων ἀπὸ παραλογῆς δημοτικῶν τραγουδιῶν παρατηρεῖ ὅτι διὰ νὰ θεωρηθῇ μία παραλλαγή καλὴ καὶ δημοτικὴ πρέπει οἱ φραστικοὶ τρόποι καὶ οἱ γλωσσικοὶ τύποι οἱ ὁποῖοι ἐκφράζουν τὸ νόημα τοῦ τραγουδιοῦ νὰ ἀνήκουν ἢ νὰ ταιριάζουν εἰς τὴν ἰδικὴν του γλωσσικὴν παράδοσιν.

νά είναι δηλ. ποιητικοί. *Ανειθέτως πρέπει να χαρακτηρισθούν ως αντιποιητικά στοιχεία όσα απομακρύνουν από την παράδοσιν και δημιουργοῦν παραφωνίαν εἰς τὴν σύνθεσιν ἑνὸς τραγουδίου. *Ἡ συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν τυπικὴ ἐπανάληψις στίχων καὶ λέξεων δίδει εἰς τὸ τραγούδι τὴν γεῦσιν τῆς παλαιότητος καὶ τὸ χρίσμα τῆς ποιητικότητος. Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου διεμορφώθη μία ἰδιαιτέρα γλῶσσα τοῦ δημοτικοῦ τραγουδίου, δηλ. μία « ποιητικὴ γλῶσσα ».

33. Καθόδοσ Στ., Διορθωτικά *Αδαμαντίου Κοραῆ εἰς τὴν Λέξεων Συναγωγὴν τοῦ Φωτίου, *Εἰς μνήμην Κωνσταντίνου Ι. Ἀμάντιου*, Ἀθήναι 1960, σ. 285 - 298.

*Ο σ. ἐν ἀρχῇ δίδει μερικὰς γενικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ πατριάρχου Φωτίου καὶ τοῦ ἔργου του, ἰδίως περὶ τῆς περιφήμου « Συναγωγῆς Λέξεων » δηλ. εἰδους Λεξικοῦ, τὸ ὅπολον ὁ Φώτιος κατήρτισε διὰ τὴν προσωπικὴν του διευκόλυνσιν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν κλασσικῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν.

Τὴν σύνταξιν ὁμοῦ αὐτοῦ ἀνέθεσεν εἰς ἄλλον. *Ο κῶδιξ τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Φωτίου, γραφείς περὶ τὸ 1200, εὑρίσκαται ἐν Κανταβρυγίᾳ. Τούτου ὑπάρχουν πολλὰ ἀντίγραφα. *Ἡ Συναγωγὴ Λέξεων τοῦ Φωτίου ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον τῷ 1808 ὑπὸ τοῦ G. Hegmann ὡς τρίτος τόμος εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ Ζωναρά, ἔχει ὁμοῦ χάσματα.

Εἰς δευτέραν ἔκδοσιν μετὰ διορθώσεων ἐδημοσίευσεν αὐτὸ ὁ R. Porson τῷ 1822 καὶ τῷ 1866 ὁ Naber. *Ἐν τῶν ἀνατύπων τῆς πρώτης ἐκδόσεως ὑπάρχει εἰς τὴν ἐν Χίῳ Μοῆν τοῦ Μερουνιδίου, ὅπερ προέρχεται ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ. Τοῦτο ἔχει πολλὰς ἀυτογράφους διορθώσεις τοῦ Κοραῆ, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀδημοσίευτοι καὶ δὲν ἀναφέρονται εἰς τὰς νεωτέρας ἐκδόσεις τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Φωτίου.

*Ο σ. παραθέτει τὰς διορθώσεις αὐτὰς καθὼς καὶ τὰς διορθώσεις τοῦ Porson, αἱ ὁποῖαι δὲν συμπίπτουν μὲ τὰς διορθώσεις τοῦ Κοραῆ. Παρατηρήσεις εἰς τὸν Φώτιον ἔχει σημειώσει ὁ Κοραῆς καὶ εἰς τὰ *Ἀτακτα.

34. *Ιω. Θ. Κακριδῆ, Λεξικογραφικὲς συμβολές, **Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 135 - 150.

*Ο σ. λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τοὺς τυπωθέντας τόμους τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (α - γάργαρας), εἰς τὸ ὅποιον εἰργάσθη καὶ ὁ ἴδιος, δι' ὀλίγον δὲ διάστημα καὶ ὁ Μ. Τριανταφυλλίδης, παρατηρεῖ ὅτι πλοῦτος λέξεων καὶ σημασιῶν ὑπάρχει ἀκόμη ἀθησαύριστος καὶ ὡς *Πρῶτον μέρος* (σ. 135 - 138) ἐν σχέσει πρὸς τὰ τυπωθέντα ἐν τῷ Ἱστορικῷ Λεξικῷ σημειώνει α') Νέα λήμματα, β') Νέας σημασίας καὶ χρήσεις, γ') Νέους τύπους καὶ τόπους, δ') Νέα λαϊκὰ παραδείγματα ἀπὸ κείμενα δημοσιευμένα εἴτε μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀντιστοίχου τόμου τοῦ Λεξικοῦ εἴτε καὶ παλαιότερον, χωρὶς γὰρ ἔχουν ἀποδελτιωθῆ. Ὡς *Δεύτερον μέρος* (σ. 138 - 148) σημειώνει α') Νέα λήμματα, β') Σημασίας καὶ χρήσεις ἀθησαυριστοῦ, γ') Τόπους ἀμνημονεύτους καὶ τύπους ἀθησαυριστοῦ, δ') Ἀθησαυρίσματα λαϊκὰ παραδείγματα. Πάντα ταῦτα προέρχονται ἀπὸ κείμενα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὸ Λεξικὸν ὅτι ἔχουν ἀποδελτιωθῆ. Ὡς *Τρίτον μέρος* (σ. 148 - 150) σημειώνει παρατηρήσεις ἐν σχέ-

σει με τὸ σημασιολογικὸν μέρος τῶν ἄρθρων τοῦ Λεξικοῦ, ἰδίᾳ διὰ τὴν κυριολεξίαν καὶ μεταφοράν.

35. Στ. Καρατζῆ, Φωνολογικά τῆς Νέας ἑλληνικῆς, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλῆ, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 151 - 158.

Ὁ σ. καθορίζει τὸν ὄρον *φωνολογία* ἐξετάζει τὴν φωνολογικὴν ἀντίθεσιν μεταξύ τοῦ ἀήχου ἐξακολουθητικοῦ συριστικοῦ σ καὶ τοῦ ἀντιστοίχου του ἠχηροῦ ζ, ὅταν τὰ σύμφωνα αὐτὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀρχὴν ἢ εἰς τὸ μέσον τῆς λέξεως ἢ κατὰ τὴν συνεκφοράν καὶ μάλιστα πρὸ φωνήεντος, ὡς: *σάλιζάλη, σαράνω - ζαράνω*. Κατὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν διαφοροποιῦνται αἱ λέξεις καὶ σημασιολογικῶς. Ἐπὶ πλέον εἰς τὰ εἰς -ζω ρήματα τὸ ζ συνδέεται μετὰ τὴν ρηματικὴν ἀποψιν (aspect) τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρτατικού, ἐνῶ τὸ σ συνδέεται μετὰ τὴν ρηματικὴν ἀποψιν τοῦ ἀορίστου.

36. Nicola Catoe, Grammatica Neoellenica, Roma 1960, σσ. 183.

Ὁ σ. δίδει μίαν γραμματικὴν τῆς Νέας ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς δημοτικῆς κυρίως, χωρὶς ὅμως νὰ λείπουν καὶ στοιχεῖα τῆς καθαρευούσης. Τὰ ἐπιμέρους κεφάλαια εἶναι: *Πρόλογος* (σ. 1 - 4), ὅπου ἐκτίθεται ἐν ὀλίγοις ἡ πορεία τῆς ἀναπτύξεως τῆς Νέας ἑλληνικῆς (δημοτικῆς) γλώσσης. *Βιβλιογραφία* (σ. 5 - 6), ὅπου ἀναφέρονται τὰ κυριώτερα βοηθήματα, ἑλληνικά καὶ ξένα, καὶ ἐξαιρεται ἡ συμβολὴ τοῦ Γ. Κατζίδακι εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Γλωσσολογίας ἐν Ἑλλάδι καὶ εἰς τὴν μελέτην τῆς Νέας ἑλληνικῆς. Ἐν συνεχείᾳ ὡς *Πρῶτον μέρος* εἶναι ἡ *Φωνητικὴ* (σ. 7 - 85), ὅπου ἐξετάζονται τὰ κατὰ τὸ ἀλφάβητον καὶ τὴν προφοράν αὐτοῦ, τὰ κατὰ τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα καὶ τὰ σχετικὰ μετὰ τὰ φωνήεντα καὶ σύμφωνα. Ὡς *Δεύτερον μέρος* εἶναι ἡ *Μορφολογία* (σ. 87 - 131), ἐνθα εἰς δέκα τρία κεφάλαια ἐξετάζονται τὰ γένη, τὸ ἄρθρον, ἡ κλίσις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων, τὰ παραθετικά, τὰ ἀριθμητικά, αἱ ἀντωνυμίαι καὶ τὸ ρῆμα. Ἰδιαιτέρον κεφάλαιον ἀποτελεῖ εἰς κατάλογος ἀνωμάλων ρημάτων (σ. 124 - 131). Τὸ *Τρίτον μέρος* (σ. 133 - 154) ἀποτελοῦν τὰ *Ἀκλιτα Μέρη* τοῦ λόγου. Τέλος ὁ σ. παρέχει (σ. 155 - 166) καὶ *Στοιχεῖα τινὰ Συντάξεως*. Τὸ βιβλίον τελειώνει μετὰ *Πίνακα λέξεων* (σ. 167 - 180) καὶ μετὰ *Πίνακα περιλαμβανῶν* (σ. 181 - 197).

Πρόκειται περὶ μίαν μεθοδικῆς καὶ ἐπιμελημένης ἐργασίας γενομένης ὑπὸ ξένου μελετητοῦ περὶ τῆς Νέας ἑλληνικῆς. Βλ. κρίσιν Δ. Β. Βαγιακάκου, *Παρηλασία* 3 (1961), σ. 634 - 636.

37. Στ. Καψωμένου, Ἡ ρηματικὴ κατάληξις -μεθα, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλῆ, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 225 - 230.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὴν ἱστορίαν καὶ ἐρμηνείαν τῆς ρηματικῆς καταλ. τοῦ α' πληθ. προσ. μέσης ἢ παθ. φωνῆς -μεθα. Ὁ τύπος αὐτὸς ἐμφανίζεται διὰ πρῶτην φορὰν εἰς τὸν δακτυλικὸν ἑξάμετρον τοῦ Ὀμήρου. Εἰς περίπτωσιν ὅπου ἡ χρησιμοποίησις τοῦ -μεθα δημιουργεῖ ρυθμοὺς ἀπαραδέκτους, ὡς τὸν τρίβραχυ (Β, 61). Ὁ ἴδιος τύπος χρησιμοποιεῖται καὶ εἰς τὸ δράμα, κυρίως εἰς τοὺς λάμβους καὶ τοὺς τροχαίους (Αλοχ. Πέρος., 215). Εἰς τὸν πατρὸν λόγον καὶ τὰ ὑπόλοιπα γραπτὰ μνημεῖα τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς κυριαρχεῖ ἡ κατάληξις -μεθα.

Τὸν τύπον *-μεθα* ὁ Γρ. Κορίνθιος (13ου αἰῶνος) ἐρμηνεύει ἐκ τοῦ *-μεθα* μετ' ἀνάπτυξιν τοῦ σ., ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν δωρικήν καὶ ἰωνικήν διάλεκτον. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐπεκρῆθη ἀπὸ ἐπιγραφικὰ ἢ διαλεκτικὰ κείμενα. Ὁ G. Curtius δέχεται ὅτι ὁ τύπ. *-μεθα* ἦτο ὁ ἀρχικός, ὁ δὲ *-μεθα* προήλθε διὰ σύγῃσιν τοῦ σ., ὁ δὲ V. Henry εἶδεν εἰς τοὺς δύο τύπους τὴν σχέσιν βραχυτέρας καταλήξεως πρὸς κληροστέραν. Ἐθεωρήθη ἀκόμη ὅτι πρόκειται περὶ ἀναλογικοῦ σχηματισμοῦ τοῦ *-μεθα* πρὸς τὸ β' πληθ. προσ. *-σθε*, ὅστις ἐγένεν εἰς τὸ ἔπος ἀπὸ μετρικῆν ἀνάγκην καὶ εἶτα ἐχρησιμοποιήθη καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Ἀνεζητήθη ἀκόμη σχέσις πρὸς τὴν Χεττιτικὴν κατάλ. *wasia*.

Ἡ κατάλ. *-μεθα* ὅμως ἀπαντᾷ καὶ εἰς πολλὰ νεοελληνικά ἰδιώματα. Ὁ νεώτερος αὐτὸς τύπος ἦτο γνωστὸς ἀπὸ κείμενα τῆς δημοτικῆς μεσαιωνικῆς λογοτεχνίας (12 αἰ.). Ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι ὁ τύπ. *-μεθα* δὲν εἶναι μόνον βυζαντινὸς ἀλλὰ συναντᾶται καὶ εἰς κείμενα τῆς μεταχριστιανικῆς κοινῆς (*δυναμέσθα* 8 αἰ.) καὶ εἰς παύρους (*εἰσόμεσθα* W. Schubart, Griech. Liter. Papyri, Berlin 1950, ἀριθμ. 4, 20) *πυσόμεσθα* P. Petrie II, 16, 8, 3ος αἰ. π.Χ.) δηλ. ἔχομεν χρῆσιν τοῦ *-μεθα* εἰς τὴν λαϊκὴν γλῶσσαν καὶ ὁ νεώτερος τύπος ἔχει τὴν ἀρχὴν του εἰς τὴν πρῶτον Κοινήν.

Ὁ σ. ὑποθέτει ἄμεσον σχέσιν τῆς *-μεθα* τῆς Κοινῆς (καὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς) πρὸς τὴν παλαιάν ποιητικὴν *-μεθα*. Ἀνάλογα σημειώνει εἰς ποιητικὰς λέξεις καὶ εἰς τὴν διαλεκτικὴν περιφρασὶν τοῦ *καίμαι*.

Ἡ κατάλ. *-μεθα* δὲν εἶναι τύπος τὸν ὅποιον ἔπλασαν οἱ ποιηταὶ διὰ μετρικὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ μία παράλληλος πρὸς τὴν *-μεθα* κατάληξις ζωντανὴ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, τὴν ὅποιαν οἱ ποιηταὶ ἐχρησιμοποιοῦν ὅταν τὴν ἐχρειάζοντο. Καὶ ἀπὸ τὴν ζωντανὴν γλῶσσαν καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν ποίησιν ἐπέρασαν ὡς διαλεκτικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν Κοινήν καὶ εἶτα ἐπεκράτησεν εἰς τὸν μεσαίωνα.

38. Καψωμένου Στ., Παραλειπόμενά τινα τῆς εἰς τὸν « Δύσκολον » τοῦ Μενάνδρου κριτικῆς, *Εἰς Μνήμην Κωνσταντίνου Ἰ. Ἀμάντου*, Ἀθήναι 1960, σ. 475 - 492.

Ὁ σ., ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς μέχρι σήμερον ἐργασίας, τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν « Δύσκολον » τοῦ Μενάνδρου, κάμνει πολλὰς κριτικὰς παρατηρήσεις διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου τοῦ ποιητοῦ.

39. Minos Kokolakis, *Pantomimus and the Treatise περὶ Ὀρχήσεως*, (de saltatione), *Πλάτων* 8τος ΙΑ' (1959), σ. 1 - 56.

Ὁ σ. μεταξὺ ἄλλων ἐξετάζει τὰ χωρία τοῦ Λουκιανοῦ (ἐκτὸς τοῦ περὶ ὀρχήσεως) εἰς τὰ ὅποια ἐμφανίζεται ὀρχηστικὴ ὀνοματολογία π.χ. περὶ τῶν ἐπίμ. συν. 27 (κίναϊδος), αὐτόθι 28 (παιδίσκος), Λουκ. 49 (τὸ πολυπρόσωπον) καὶ αὐτ. 19 (τὸν θάνατον ὀρχοῦμενος), ὅπου παρῶδειται ἡ παντομιμικὴ σύνταξις τοῦ ὀρχοῦμαι μετ' αἰτιατ. ἐσωτερικοῦ ἀντικειμένου. Αἱ σημασιολογικαὶ ἀποχρώσεις τῶν λέξεων *πυρρίχη* - *πυρρίχιζω* κατὰ τοὺς μετακλασσικοὺς χρόνους παρακολουθοῦνται εἰς ἑτέρους συγγραφεῖς καὶ εἰς τὸν Λουκιανὸν (π.χ. *Περὶ ὀρχ.* 8, *Διάλ. θεῶν* 8, Ἀλιεὺς 36 = Ἀπολ. 5, *Περὶ ὀρχ.* 79) καὶ ἀναλύονται οἱ ὅροι *θεῶμα*, *μέρος*, *θυμέλη*, *ὀρχήστρο* ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως καὶ ἐφ' ὅσον ἀναφέρονται εἰς τὴν ὀρχησιν.

Ἡ ἔννοια τῆς ἐκφράσεως τοῖς ὀρχησταῖς ὑποκριτόματος (ψευδολ. 19) συσχετίζεται ὑπὸ τοῦ σ. μὲ τὸν ὄμιλον τοῦ ὑποκριτοῦ « Ὀδυσεύς » ἐν Περὶ ὄρχ. 83. Ἐν τέλει προστίθεται κατάλογος 26 ὀρχηστικῶν τίτλων μὴ καταγεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Wasst (ἀρθρ. Pantomimus ἐν Pauly - Wissowa, RE, XV III° στήλ. 847 - 849) καὶ συμπληρώνονται αἱ παραπομπαὶ ἐπὶ ἄλλων 25 γνωστῶν θεμάτων.

40. Μίνος Kokolakis, *The Dramatic Simile of life*, Athens 1960, σσ. 95.

Ὁ σ. ἐξετάζει κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τὴν ἀδιάλειπτον ἐπίδρασιν τῆς σκηνῆς ἐπὶ τὴν σκέψιν καὶ τὸ ὕφος τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων. Αἱ παρομοιώσεις καὶ αἱ μεταφοραὶ (αἱ ὁποῖαι κατὰ καιροὺς ἐπλούτισαν τὰ ἐκφραστικὰ μέσα μὲ τεχνικὰς ἐκφράσεις καὶ ἰδέας ἐμπνευσθεῖσαι ἀπὸ τὰς δραματικὰς παραστάσεις ἔχουν σταχυολογηθῆ ἐκ πολλῶν συγγραφέων καὶ ἐκ περιποπῶν ἀποδιδόμενα εἰς ἱστορικὰ πρόσωπα μεταξὺ τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ μεσαίωonos.

41. Μίνος Kokolakis, *Lucian and the Tragic Performances in his time*, *Πλάτων* 12 (1960), σ. 67 - 109.

Ὁ σ. ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἔργον τοῦ Λουκιανοῦ ἀπὸ τὴν ἄποψιν τεχνικῶν πληροφοριῶν περὶ τῶν τραγικῶν παραστάσεων κατὰ τὸν 2ον μ.Χ. αἰ. Ἐπειδὴ πλεῖστα σκηνικαὶ περιγραφαὶ καὶ δραματικαὶ παρομοιώσεις εἰς τοὺς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς ἀπηχοῦν παράδοσιν ρητορικῶν σχολῶν καὶ καλαιότερα πρότυπα καταβάλλεται προσπάθεια εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην ὅπως καθορισθῆ τὸ σημασιολογικὸν περιεχόμενον καὶ ἡ ἀντιστοιχία πρὸς τὰς συγχρόνους μαρτυρίας τῶν ἐξῆς ὄρων καὶ ἐκφράσεων, περιεχομένων εἰς τὸ κείμενον τοῦ Λουκιανοῦ ἢ εἰς παράλληλα χωρία: ἀγωνοθέτης, ἀθλοθέται, αἴρω, ἀναβαίνω, ἀναβιβάζω, ἀνακλῶ, ἀναλαμβάνω, ἀνατρεφόμενον (πρόσωπον), ἀνθρώπιον, ἀτραγυθῆτος, δευτεραγωνιστής, διαβαίνω, διέξειμι, δορυφόρημα, εἰσάγω, εἰσεῖμι, εἰσχυκλῶ - οὔμαι, ἐκπύπτω, ἐμβάδες, ἐμβάται, ἐξωγκωμένη (τραγωδία), ἐπίκειμαι, ἐπιτίθημι, ἐποχοῦμαι, εὐφρονία, ἠπημένα, θέατρον, θυμέλη, λαμβεία, καμπαι (ἄσμάτων), καταβαίνω, κατακλῶ, κατάραφος, κερραγέαι, κενὰ προσωπαῖα, κερηνός, κήρυξ, κόθορνοι, κράνη, κωφά (προσωπεῖα), μαστιγοφόροι, μηχανή, θεὰς ἐκ μηχανῆς, μιμοῦμαι, μονηδῶ, ὀκρίβας, παράγω, πέδαι, περιάδω, περίκειμαι, περιτίθημι, πῆχυς, προγαστρίδια, προστεφνίδια, προσωπεῖον, πρόσωπον, πρωταγωνιστής, ρῆσις, σκηνή, οἱ ἐπὶ σκηνῆς, συναγωνίζομαι, συναγωνιστής, συντραγυδῶ, σύρμα, ταινίαι, τραγωδία, τραγωδοποιός, τραγωδός, τραγωδοὺς, νικᾶν, τραγυδῶ, τριταγωνιστής, τυραννικὴ (ἔσθῆς), ὑποδύομαι, ὑποδραματουργῶ, ὑποκριτής, ὑποτραγυδῶ, χειρίδες, χορηγία - χορηγός - ὦ, χρυσαίδες, χρυσαέπαστος.

42. Ντίνου Κονόμου, *Ζαχυθινὸ Λεξιλόγιον*. Ζαχυθινὴ Βιβλιοθήκη 1, Ἀθήνα 1960, σσ. 59.

Τὸ Λεξιλόγιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν συγγραφέα, « ἀποβλέπει νὰ καταστήσῃ γνωστὰς καὶ νὰ ἐρμηνεύσῃ τίς χαρακτηριστικώτερες, ἰδιαίτερα, λέξεις καὶ φράσεις τοῦ Ζαχυθινοῦ λαοῦ, τῆς τωρινῆς καὶ τῆς προηγουμένης γενιᾶς

και να συμπληρώση τα παλαιότερα του Α. Ζώνη, του Κατραμή, Σαλβατόρ [Δε Βιάζη] και της έκδόσεως του «Χάση», αποτελεί τον πρώτον τόμον της υπό του συγγραφέως έκδοθησομένης «Ζακυνθικής Βιβλιοθήκης».

Ἐν αὐτῷ περιέχονται ἄνω τῶν 1300 λέξεων κυρίως τῆς πόλεως Ζακύνθου. Τὸ ἡμισυ ὁμοίως σχεδὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λέξεων ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ Α. Ζώνη, ὅπου, διὰ τὰς ἐκ τῆς βενετικῆς γλώσσης προερχομένας, ἀναγράφεται καὶ ὁ βενετικὸς τύπος.

Εἰς τὸ «Ζακυνθινὸ Λεξιλόγιον» παρατηρεῖται ἀταξία τις εἰς τὴν ἀλφαβητικὴν σειρὰν, εἰς τὴν μεταγραφὴν τῶν βενετικῶν λέξεων καὶ εἰς τὴν ὀρθογραφίαν. Πλὴν τῶν νέων λέξεων, τινὲς τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχουν καὶ εἰς τοὺς ἐκδοθέντας τέσσαρας τόμους τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ, σημειοῦνται καὶ νέα σημασίαι, ἀναγράφονται φράσεις λογοτεχνῶν, ὅπου χρησιμοποιεῖται ὁ δημῶδης λόγος, καὶ γενικῶς δίδεται μία εἰκὼν τῆς διαλέκτου τῆς πόλεως, ὅπου αἱ βενετικαὶ λέξεις εἶναι ἀρκεταί. Τοῦτο εἶναι μία ἀξιόπαινος συμβολὴ διὰ τὴν μελέτην τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Ζακύνθου. Μεγαλυτέραν ἀξίαν θὰ εἶχε τὸ Λεξιλόγιον, ἂν περιελάμβανε λέξεις ἐκ τῶν χωρίων τῆς νήσου. Κρίσιν περὶ τούτου βλ. Δ. Β. Βαγιακάκου, Ἀθῆνᾶ (196), σ. 368 - 376.

43. Ν. Γ. Κοντοσοπούλου, Ποιμενικά τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, *Μικρασιατικὰ Χρονικά* 9 (1960), σ. 196 - 210.

Ὁ σ. παρέχει εἰκόνα τοῦ βίου τῶν Ἀλικαρνασσέων ποιμένων καὶ τῆς ἐνδυμασίας των, δημοσιεύει δύο σκωπτικὰς διηγήσεις περὶ βοσκῶν καὶ ἐξετάζει τὴν προέλευσιν τῶν ποιμενικῶν ὄρων τοῦ ἰδιώματος τῆς περιοχῆς. Ἀκολούθως δημοσιεύει λεξιλόγιον τῶν ποιμενικῶν ὄρων, τοὺς ὁποίους συνέλεξεν ἀπὸ τούτων ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης ἐγκατεστημένους πρόσφυγας Ἀλικαρνασσεῖς.

44. Νικ. Γ. Κοντοσοπούλου, Περὶ τινῶν Κρητικῶν γλωσσικῶν φαινομένων, Ἀθῆνᾶ 64 (1960), σ. 209 - 220.

Ὁ συγγραφεὺς παρέχει τὴν ἀκριβῆ γεωγραφικὴν ἔκτασιν τῆς καταλήξεως -λε (θῆλ. -έ), τῆς προερχομένης ἐκ τῆς βυζαντινῆς καταλήξεως -λας, ἐν τῇ δυτικῇ Κρήτῃ, εἰς ἕτερον δὲ κεφάλαιον πραγματεύεται περὶ τοῦ φαινομένου τῆς προφορᾶς τοῦ ἐκ συνιζήσεως προερχομένου ἡμιφώνου εἰὼς γ μετὰ τὸ ρ ἐν τῇ ΒΑ Κρήτῃ. Τὴν μελέτην συνοδεύει καὶ χάρτης τοῦ νομοῦ Χανίων μετὰ προσδιορισμοῦ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἀνωτέρων γλωσσικῶν φαινομένων.

45. Σ. Κουγέα, Τὸ ταξίδι τοῦ Vilhoison εἰς τὴν Ἑλλάδα (1784 - 1786). Ἡλθε θιασώτης τῆς ἀρχαίας καὶ ἔγινεν ἐρευνητῆς τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 189 - 203.

Ὁ σ. ἐκθέτει τὰ κατὰ τὸ ταξίδιον τοῦ V. εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ V. μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἐκδοσιν τῶν εἰς Ὅμηρον παλαιῶν σχολίων τῆς Μαρκετικῆς βιβλιοθήκης τῆς Βενετίας 1788 μετέβη ὡς μέλος ἀποστολῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τὴν ἀνακάλυψιν χειρογράφων μὲ κλασσικὰ κείμενα εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῶν Φαναριωτῶν ὀποδασκίων. Ἐκεῖ ἀνεκάλυψεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην Σλουτσαίρη τὴν «Ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν» Νικομάχου τοῦ Γερασμοῦ

(2 αϊ. μ.Χ.) καὶ τὴν «Περὶ ἀρχῶν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας» Ἰωάννου τοῦ Λυδοῦ (τῆς ἐποχῆς Ἰουστινιανοῦ).

Ἐκ ΚΠόλεως ἐπεχείρησε τῷ 1874 ταξίδιον εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν. Ἐπεσκέφθη τὰς Κυκλάδας, Σποράδας, Σμύρνην, Θεσσαλονίκην καὶ Ἄθω, χωρὶς νὰ ἀνεύρη ἐκεῖ οὐδὲν χειρόγραφον μὲ κλασσικά κείμενα. Μετὰ ταῦτα, ἐπισκεφθεὶς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐπανῆλθε καὶ παρέμεινε ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὰς Κυκλάδας.

Παρηκολούθησε τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ βίου πρὸς τὴν μελέτην τοῦ ὁποῖου ἐτόρπη ἐγκαταλείψας τὴν ζήτησιν χειρογράφων. Τὰ ταξιδιωτικά του σημειώματα παρέχουν ἀξιολόγους πληροφορίας ἀναφερομένας εἰς τὴν γεωγραφίαν, ἀρχαιολογίαν, γλώσσαν καὶ λαογραφίαν τῶν Ἑλλήνων. Ἀντέγραψεν ἀρχαίως ἐπιγραφὰς (Συνθήκην Ἀστυκαλαίων πρὸς Ῥωμαίους 106 π.Χ.), συνέλεξε λέξεις, τοπωνύμια, ἔθιμα, τὰ ὅποια ἐξήταξεν ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μὲ τὸν σκοπὸν νὰ συγγράψῃ «Συγκριτικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀρχαίως καὶ νέας».

Πῶς δὲν εἶδεν ὁμοίως εἰς Ἄθω τὰ κλασσικοῦ περιεχομένου χειρόγραφα ὅσα εἶδεν καὶ ἀπήρεσαν οἱ κατόπιν αὐτοῦ; Πιθανώτερος λόγος τῆς περὶ τὰ κλασσικά ἀδιαφορίας του ἦτο ἡ περὶ τὰ γλωσσικά καὶ λαογραφικά τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ἀσχολία του. Διὰ τὴν μελέτην τούτων ὑπελόγιζεν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Κοραῖ. Εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ V. ὀφείλεται ἡ ἐγκατάστασις τοῦ Κοραῖ εἰς Παρισίους. Ὁ V. μὲ τὸν ζῆλον πρὸς τὴν ἔρευναν τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης γίνεται φορτικὸς πρὸς τὸν Κοραῖν. Αἱ σχέσεις ὁμοίως τῶν δύο ἀνδρῶν δὲν ἤργησαν νὰ καταλήξουν εἰς ψυχρότητα. Ὁ V. ἀντελήφθη τὴν ἀξίαν τῆς νεωτέρας γλώσσης διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος.

46. Στ. Ν. Κουμονούδη, Ἐπιγραφαὶ ἀνάκτοτοι καὶ παρατηρήσεις εἰς ἐκδεδομένας, *Νέον Ἀθηναίον* 3 (1958 - 1960) [1961], σ. 8 - 16.

Ὁ σ. συμπληρώνει τὰ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς σημειούμενα ἑλλεικῶς κύρια ὀνόματα καὶ προβαίνει εἰς σχετικὰς περὶ τούτων παρατηρήσεις. Ἐνια ὀνόματα συναντιῶνται διὰ πρώτην φοράν.

47. Π. Γ. Κρητικοῦ, Πατριμακὰ Τοπωνύμια. (Γεωγραφία, Ἱστορία, Ἑτυμολογία, Παραδόσεις), *Δωδεκανησιακὸν Ἀρχειον* 4 (1959 - 1960), σ. 33 - 94.

Ὁ σ. συνεχίζει καὶ τελειώνει ἐνταῦθα τὴν ἐκτύπωσιν τῆς μελέτης του περὶ τῶν τοπωνυμίων τῆς νήσου Πάτμου. Προηγούμενα τμήματα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ ἴδιον Ἀρχειον, τόμ. Α' (1955), σ. 57 - 100 καὶ τόμ. Β' (1956), σ. 102 - 157.

Ἡ ὅλη μελέτη κυκλοφορεῖ καὶ αὐτοτελῶς (σ. 180) ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον, Ἀθῆναι 1961. Εἰς τὸ τέλος (σ. 167 - 180) δημοσιεύεται ἀλφαβητικὸς πίναξ τῶν τοπωνυμίων καὶ παρατίθεται χάρτης τῆς νήσου, ἐνθα ἀναγράφονται τὰ ἐξεταζόμενα τοπωνύμια.

48. Θ. Π. Κωστάκη, Μία περίπτωσις ἀναλογίας στὰ Τσακῶνικα τῆς Πρόποντιδας, *Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη Μαρτῆ Τριανταφυλλίδη*, Ἀθῆνα 1960, σ. 231 - 232.

Ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι οὐδέτερα ἐπίθετα καὶ αἱ ἀντωνυμιαὶ εἰς τὰ τσακῶ-

νικόν ιδίωμα τοῦ χωριοῦ Χαβουτοί τῆς Προποντίδος (σήμερον τοῦ χωρίου Χιονάτο τῆς Δ. Μακεδονίας, ὅπου ἐγκατεστάθησαν οἱ κάτοικοι φεύγοντες ἀπὸ τὸ Χαβουτοί) ἀντὶ νὰ λήγουν εἰς -ε (γλυκέ, ὄσος κλπ.) λήγουν εἰς -ου, καὶ ἐρμηγεύει τὸ φαινόμενον τοῦτο δι' ἀναλογικὸν σχηματισμὸν πρὸς τὰ ἐπιθέτα εἰς -ύς, -ύ, ἅτινα τρέπουν τὸ -ύ εἰς -ου -ζού (βαθύς - βαθύ τὸ βαθιού). Ὁ ἀναλογικὸς αὐτὸς σχηματισμὸς τῶν ἐπιθέτων εἰς -ου ἔχει μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τὰ δευτερόκλιτα τῶν Πελοποννησιακῶν Τσακωνικῶν ἰδιωμάτων.

49. Πάνου Λαμπίδη, Λέκτορος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν Πανεπιστημίου Βασιλείας, Δημοτικὰ Τραγούδια τοῦ Πόντου. Α'. Τὰ κείμενα. Ἀνθολόγησις - Νεοελληνικὴ ἀπόδοσις. [Ἐπιτροπὴ Ποντιακῶν Μελετῶν Περιοδικοῦ Ἀρχεῖον Πόντου, Παράρτημα 4]. Ἀθήναι 1960, σσ. 208.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ποντιακῶν Μελετῶν, συνεχίζουσα τὰς ἐπιστημονικὰς ἐκδόσεις περὶ τοῦ Πόντου ὑπὸ τύπον Παραρτήματος τοῦ Ἀρχείου Πόντου, ἐξέδωκεν ὡς τέταρτον τόμον τὴν ἀνωτέρω ἐργασίαν τοῦ Π. Λαμπίδη, εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνονται τὰ ἑξῆς: Πρόλογος, σ. 7 - 14. Τραγούδια τῆς Λεβεντιάς, σ. 17 - 101, τῆς Χαράς, σ. 103 - 127, τῆς Λύπης, σ. 129 - 157, τῆς Ξενητεῖας, σ. 159 - 165, τοῦ Πειραγμοῦ, σ. 167 - 180, τοῦ Παιδιοῦ, σ. 183 - 187. Παράρτημα (κείμενα χωρὶς νεοελληνικὴ ἀπόδοσις), σ. 189 - 198. Οἱ Πηγές, σ. 199 - 205. Δημοσιεύονται ἐν συνόλῳ 106 δημοτικὰ ᾠσματα, ἐξ ὧν τὰ 9 χωρὶς νεοελληνικὴν ἀπόδοσιν.

Ὁ σ. εἰς τὸν πρόλογον τοποθετεῖ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸ πρόβλημα τῶν δημοτικῶν ᾠσμάτων τοῦ Πόντου, τὰ ὅποια εἶναι φυσικὴ κληρονομία ταῦ Ἀκριτικοῦ ἔπους καὶ τῶν ἀκριτικῶν τραγουδιῶν, ὁμιλεῖ διὰ τὴν ἀκολουθηθεῖσαν κατάταξιν τῶν ᾠσμάτων καὶ δικαιολογεῖ τὴν ἀπόδοσιν των εἰς τὴν νεοελληνικὴν ὡς μίαν προσπάθειαν < ἐξηγητικὴν γιὰ νὰ φωτίσῃ τὰ κείμενα χωρὶς νὰ τὰ οκιάξῃ. Ἡ ἀπόδοσις εἶναι ἐξυπηρετικὴ. Εἶναι μεταγραφὴ λόγου γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὸ νεφώτιστο ἐρευνητὴ, τὸ νεοπόντιο τῶν πόλεων ποῦ ἀπομακρύνεται σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὴ μητρικὴν του διάλεκτον, τοὺς ξένους φιλέλληνας καὶ νεοελληνιστὰς, ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν φιλολογίαν τοῦ Πόντου >. Τὰ κείμενα ἔχει ἀνθολογήσει ὁ σ. ἀπὸ τοὺς 22 τόμους τοῦ Ἀρχείου Πόντου, διότι < ἐκεῖ ἔχουν δημοσιευθῆ πάνω σὲ βάσιν ἀπολύτως ἢ ἀρκετῆς φιλολογικῆς ἐκδόσεως καὶ κατὰ κανόνα στὴν ἱστορικὴν τους ὁρθογραφίαν μεταγραμμένα >.

Ἡ κωδικοποίησις αὐτὴ δημοτικῶν τραγουδιῶν τοῦ Πόντου — ἀπαραίτητον θὰ ἦτο τὸ corpus τῶν ποντιακῶν ᾠσμάτων — ἀπὸ Πόντιον φιλόλογον, ἔχοντα καὶ τὸ χάρισμα τοῦ ποιητικοῦ λόγου, ἀποτελεῖ ἐγγύησιν καὶ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν ὡς διαλεκτικῶν κειμένων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μεταγραφὴν τῶν ᾠσμάτων, τὰ ὅποια δὲν χάνουν τὴν μορφήν καὶ τὴν χάριν τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ. Τοιαύτη ἐργασία γίνεται διὰ πρώτην φοράν. Τὰ αὐτῶν ἐκδοθέντα ᾠσματα ὡς διαλεκτικὰ κείμενα εἶναι πολύτιμα. Ὁ σ. δηλοῖ ὅτι εἰς τὸν δευτέρον τόμον θὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὴν κριτικὴν ἐξέτασιν τῶν δημοσιευθέντων ᾠσμάτων καὶ μὲ τὴν βασικὴν ἐρμηναίαν τους. Μὲ τὴν ἐκδόσιν καὶ τοῦ δευτέρου τόμου ἡ μελέτη αὐτὴ θὰ εἶναι πλέον πλήρης.

Βλ. κρίσιν Δ. Β. Βαγιακάκου, Ἀθῆναι 64 (1960), σ. 376 - 382.